Yarım Ay

Çıkan RESİMLİ AY da 100 Sayfa — 2 Roman — 20 Hikâye ve Makale — 2 dört Renkli tablô — 125 Resim — Spor, Sinema, Moda, Karikatür ve Mizah, Bilmece sayfaları vardır

SIHHÎ AĞIZLIKLAR

Sigaranın nikotinini kâmilen çeken Alman Doktor Apostel'in en son icadı:

Satış Yeri:

Sultanhamam, Kebapçı karşısında Sahibinin Sesi Mağazası

Dr APOSTEL

Ağızlıklar üzerinde Doktor Apostel'in imzasına dikkat.

Anadoludan arzu edenler: İstanbul posta kutusu 180 adresine yazdıklarında sipariş, posta ile tediyeli olarak derhal gönderilir.

Ankara: Taşhan tütüncü Ali Tümen
İzmir: Balcılarda Necib Sadık.
Kayseri: Saatçi Zeki Saatman.
Zongu'dak: Saatçi Osman Gürdal.
Bursa: Saatçi Nurettin Neşet Uzunçarşı

Eskişehir: Şifa Eczanesi
Mersin: Konya pazarı Hüseyin Hüsnü
Samsun: Avni Peker Saatçi
Adapazarı: Kırtasiyeci Mehmet Cavid
Trabzon: Saatçi Hakkı Kunduracılar

GENÇLİK

KUVVETİ HORMOBİN KUTUSUNDAN ÇIKAR

İKTİDARSIZLIĞI ve BEL GEVŞEKLİĞİNİ

giderir, yaşamak neşesini iade eder. Eczanelerde bulunur. İstanbulda fiyatı 150 kuruş. Tafsilât için: Galata-Posta kutusu 1255

15 GÜNDEN 15 GÜNE

KÜÇÜK, KISA...

Küçük kitap, kısa yazı: son yılların modası da bu. İki yüz sayfalık bir eser, gazetenin bir buçuk, iki sütununu kaplayan bir makale, okuyanların tahammül edemiyecekleri kadar uzun sayılıyor. Gerçekten de öyle: okuyanlar çabucak yorgunluk emareleri gösteriyor ve uzun sayılan kitabı, makaleyi ellerinden atıveriyorlar.

O halde kabahat muharrirlerde değil, okuyanlar uzun yazılardan kaçtığı için onlar da kısa yazıyor... Ben bu fikirde değilim: kabahat hiç bir zaman okuyanda değil, daima yazandadır. Muharrirlerimiz uzun yazmağa üşendikleri için okuyanları küçük kitap, kısa yazı aramağa alıştırdılar. Kendileri "büyük kitaplar, uzun ve dolgun" makaleler okumağa üşendikleri için, onları kötü buldular ve bu duyguyu karilerine de aşıladılar. İnsan oğlu, kendinde bulunmıyan meziyetleri, birer kusur sayar. Etraflıca düşünüp yazmak, büyük kitapları okuyup anlamak ellerinden gelmiyen muharrirlerimiz, bu işleri yapabilen veya yapmak hevesini duyanları alaya aldılar, onlara "traşçı" dediler. Mektep görmüş olmağı bir ayıp sayan muharrirlerimiz az değildir. İçlerinden biri beni, muntazam tahsil görmüş, üniversitelerden diploma almış bir adam sanırmış; yanıldığını anladığı gün bana daha dostça baktı. Bilgiye, öğrenmek hevesine karşı kinleri vardır.

Yalnız bizim memleketimizde bilgi hevesi duyanlara karşı değil, başka memleketlerin bilgili insanlarına karşı da kinleri vardır... Hayır, keşke kinleri olsa, kıskançlıktan geliyor deriz de bir gün kendilerini yükseltmeğe çalışacaklarını umabiliriz. Hayır, onlara da, bunlara da hafifsiyerek, acıyarak bakarlar. Fikir adamı, ***ciddî*** adam, onların indinde dünyayı anlamamış bir zavallıdır. Bilmediğiniz bir şeyden bahsetmeğe razı olmuyor musunuz? şaşarlar. „Adam sen de! birşeyler yazıver!„. Bunu, kaç tanesinin ağzından duydum. Bir tanesini bilirim, frenkçe fennî mecmuaları karıştırıp karilerine ilmin, fennin son terakkilerinden bahseder. "Meğer son makine ilmini, fiziki, kimyayı biliyormuşsun, bunları okuyup hulâsa edebiliyorsun!„ dedim. "Yo! dedi; ben onların anladığım yerlerini alıyorum, ilmî, teknik kısımlarını geçiyorum..."

İlim, teknik yazısında ilmî, teknik tarafları anlamadığı için atlamak!.. Hani bir hikâye vardır: Eşeğin biri yolda bir zurna bulur, içine üfler, acip bir ses çıkarır ve: „Meğer ben de zurna çalabiliyor muşum!" der... Meğer o muharrir de ilmî yazı yazabiliyormuş...

Frenkçeden aldığı yazıların asıl özlü taraflarını atladığı için, elbette ki kısa yazıyor. Fena mı? öyle uzun uzun malûmat verip okuyanları „traş" etmiyor. Ama böyle şeyleri okumağa alışanlar, bilen bir adamın bilerek, anlıyarak anlattıklarını bir daha okuyamazmış; daha iyi ya! Kariin uzun yazıdan hoşlanmadığı, muharrir için bilginin bir meziyet değil, bir kusur olduğu bir kere daha meydana çıkar.

Hayır, muharrirlerimizin kısa yazması, işin alayında olması, işin kolayını araması, kari böyle şeylerden hoşlandığı için değildir; bilâkis, kariin uzun, ciddî yazıdan kaçması; muharrirler kendini öyle alıştırdığı içindir. Ne ekilirse o biçilir. Muharrirlerimizin çoğunda bu bilgi düşmanlığı, bu lâübalilik kaldıkça küçük kitaplar, kısa makaleler çoğalacaktır. Muharriri kari değil, karii muharrir yetiştirir.

Bugün uzun, ciddî yazıları okuyan yok mu? Belki yoktur; fakat siz etraflıca düşünerek yazmağa başlayın, yarın sizi okuyacaklar yetişir. Zaten olmıyan şeye müşteri bulunur mu?

Nurullah Ataç

MEDENİYET KARŞISINDA HAK NASIL ÇARPIŞIYOR?...

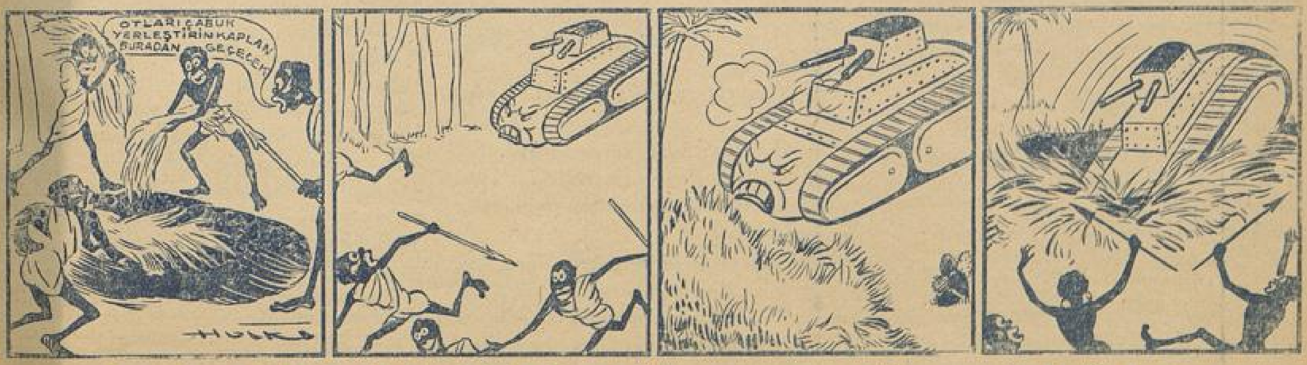

Gazeteler : "Habeşler dört Tank daha ele geçirdiler„ ——— Karaormanda bir Kaplan avı.

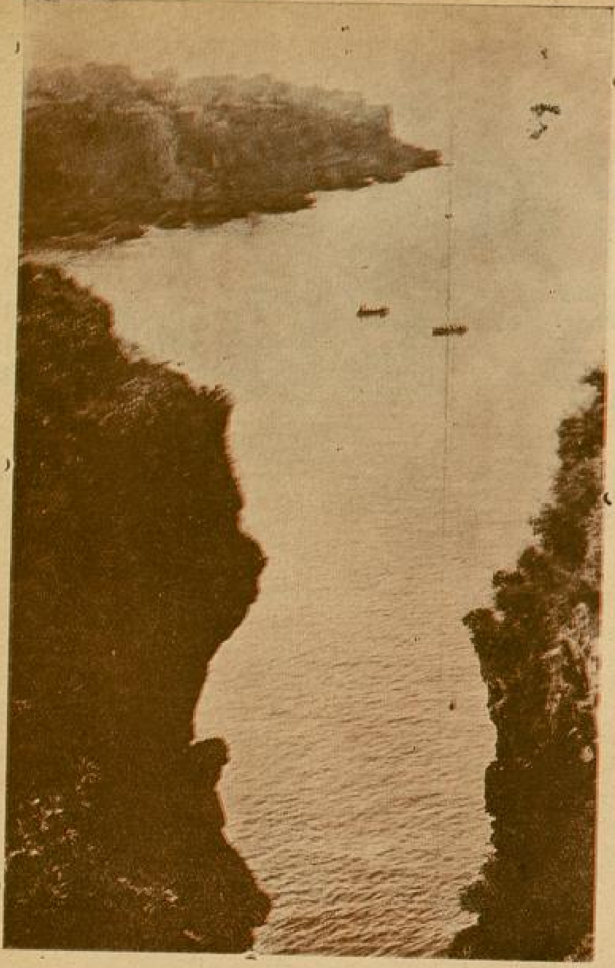

Antalyanın Kadın Uçurumu denen parçası..

Memleket Hatıraları 1.:

YAZAN:

CAHİT UÇUK

★★★

KADIN UÇURUMU!

★

Bahçenin, kapısından içeri girince, gözlerim, güneş ışıklarile dolmuş gibi kamaştı. Başım dipsiz bir uçuruma bakıyormuşum gibi döndü.

Halbuki, gözlerimi alan, kamaştıran güneş ışıkları; başımı döndüren dipsiz uçurum değil.

Bahçenin, ilerisini dolduran renk renk, çeşit çeşit güllerdi...

Baygın sonbahar havası, bu eşsiz çiçeklerin kokularile dolu...

Sarı, pembe, kırmızı, beyaz, ebrulü, turuncu güller...

Her adımda kokuları biraz daha artıyor, renklerinin.. biçimlerinin güzelliği göz alıyor...

Yanımda yürüyen arkadaşıma sordum:

— Senin de başın dönüyor mu?

O gülerek yüzüme baktı:

— Niçin?

Şaştım. Nasıl oluyor da bu eşsiz güzellik karşısında durgun kalabiliyor? Gülleri gösterdim:

— Bunların karşısında kendim den geçiyorum. Renkleri gözlerimi kamaştırıyor, kokuları başımı döndürüyor...

Arkadaşım güllere omuz silkerek baktı:

— Buraya geldiğim ilk zamanlarda ben de senin gibi heyecanlanıyor, tabiatin boyayı, kokuyu bol kullanarak yaptığı güller karşısında başımın döndüğünü hissediyordum; fakat şimdi alıştım amma, yalnız bunlara...

Eğer sen korkulu bir heyecanla başının dönmesini, gözlerinin kararmasını istiyorsan Kadın Uçurumunu gör!

— Kadın Uçurumu mu? Nasıl şey bu?

Arkadaşım sırlı sırlı gülümsüyordu:

— Kadın Uçurumu ya!...

Belki mahsus söylüyor, belki de beni meraklandırmak için daha fazla bir şey söylemiyordu.

— Anlatsana kuzum!

— Anlatmakla olmaz,.. Canın istiyorsa gidip görürüz.

— Hemen gidebilir miyiz? Yolu uzak mı?

— Yok canım yarım saat bile sürmez...

— Gidelim; fakat biraz sonra...

— Güllere doymadın galiba... Portakal bahçelerini görsen kimbilir nekadar hoşlanacaksın?

Arkadaşım hem söylüyor, hem de, küçük bir çakı ile fidanlardan gül kesiyordu. Her gülün uzun sapındaki dikenleri koparıyor, yapraklarını ayıklıyordu..

— Burası çiçek, renk, koku ve yeşillik ülkesidir... Sonra toprağı be ketli, verimlidir. Mevsimine göre çiç yemişi, yiyeceği vardır... Fülyaların, ı nekşelerin, füllerin, güllerin, yasem lerin, zambakların en kokulusunu güzelini burada bulabilirsin..

Ağır ağır, yürüyerek söylüyor. B de yanında güllere bakarak ilerliyordu Birer birer, kopardığı her çeşitten g büyük bir demet olmuştu. Bana uzat

— Bahçemizin, gelişine teşekkürle

Bu en güzel bir konuk ağırlayış Gülleri kucakladım, evimin bütün çiçe likleri dolacak, havası kokulanacaktı.

Arkadaşıma teşekkürden sonra:

— Kadın Uçurumuna ne zaman deceğiz?

— İstersen şimdi..,

— Çok iyi olur.. Başımı kokularda çok döndürecek, gözlerimi renklerde çok karartacak olan Kadın Uçurumun şimdi görmek istiyorum doğrusu.

— Öyleyse bir dakika izin... Evde pardesümü alayım...

Arkadaşım koşarak, köşke girdi Köşkün yanlarındaki bahçe duvarların dipleri açık yeşil renkli, uzun geni yapraklı muz fidanlarile dolu...

Bunlara ağaç demek doğru değil Ilık, sonbahar güneşinin altında, yeş atlas gibi parlayan yapraklar, dokunul eriyiverecek kadar ince görünüyor. B yaprakların ortasında, büyük tane muz salkımları görünüyor.

Arkadaşım koşarak yanıma geldi pardesüsünü giymiş:

— Gidelim mi?

— Gidelim...

Antalyanın güzel görünüşlerinden biri

Güllere son bir daha baktık...

Işıklı, renkli başlarile, taze birer genç kız gibi gülümsüyorlar...

Geniş caddeye çıktık. Yavaş adımlarla yürüyoruz... Arkamı güneş ısıtıyor, her yan yamyeşil. İlkbahar gibi; halbuki bahçelerde portakallar sararmağa başlamış... Keyfli yüzlü insanlar kırlara doğru gidiyorlar...

Gözlerimin önüne orta Anadolu yaylaları geliyor, sonbaharda başlayan ayazlar, fırtınalar, hatta serpeleyen karlar, başımın içinden, ürpertici bir esin gibi geçti...

Kokular, renkler, ışıklar diyarı olan bu güzel şehir, insanı çok kuvvetle kendine bağlıyor...

Kale diplerinden, çarşılardan geçtik, evleri de gülşendi. Bu yürüyüş zamanında hiç konuşmamıştık. Arkadaşım aramızdaki sessizliği bozdu:

— İşte Kadın Uçurumu!

Kahkahalarla gülüyordum. Karşımda uçuruma benzer hiç birşey yok,.

— İnanmadın galiba?

— Neresi uçurum? Geniş bir köprüden başka birşey görünmiyor... İleride, kenarı beton duvarlı bir köprü vardı. Biraz yürüdük, köprünün yanına gelmiştik.

Arkadaşıma sordum:

— Altından dere mi geçiyor?

— Hayır!... Altı boş değil ki!...

— Şu halde niçin köprü yapılmış?

Arkadaşım kolumdan tutarak, beni beton duvarın dibine sürükledi;

— Aşağı bak!

Aşağı bakmadan önce, köprünün iki yanına baktım. Sol yanı deniz... Baş döndürücü bir derinlikle göz alıyor.

— Burası mı Kadın Uçurumu?

— Hayır, sağ yan!

— Deniz nekadar derinlerde...

— Antalyanın hemen bütün kıyılarını yüksek kayalıklar çevirmiştir. Denizi de böyle diplerdedir...

Üstünde durduğumuz köprü şehrin uçlarında, iki yanı boşluk,

Antalya yakınındaki şelâlelerden biri

ortası topraktan boğaz gibi bir yerdi.

— Başının dönmesinden korkuyorsun galiba ki Kadın Uçurumuna bakmıyorsun?

Sol kıyının, kayalıklarını örten yeşilliklere öyle keyfle dalmıştım ki, arkadaşımın sözlerile ayıldım;

— Eğer başım dönerse, kolumdan tutuver belki düşerim.

İkimiz de gülüyorduk. Köprünün sağ duvarına yaklaştım. Çok geniş ağzı gittikçe daralan uçsuz bir kuyu gibi...

Yalnız kenarları dutlar, küçük ağaçlar ve çiçeklerle dolu. Biraz eğildim. Dibini görmek mümkün değil..

— Dibi görünmüyor.

— Biraz daha sark görürsün!

Dediğini yaptım, uçurumun dibinde ayna gibi parlayan yuvarlak bir su görünüyor....

Biraz daha baksam, Kadın Uçurumu beni çekecek...

— Yeter artık Cahit! Bu baş dönmesi, göz kararmaması, güllerin baş döndürmesine, göz karartmasına benzemez!...

Arkadaşımın öğüdlerine değin (değin = rağmen: köylü dilinden) bir türlü bakmaktan kendimi alamıyorum... Kısabir zaman önce, güllerin çeşitleri, kokuları, renkleri karşısında kendimden geçerken, şimdi, keskin ve değişik duygularla, Kadın Uçurumuna sarkmaktan keyif duyuyorum... Canım, dipteki aynayı kırmak istiyor...

Uçurumun kenarından çekilerek, büyükçe bir taş buldum. Aşağı attım. Taş uğultulu bir vızlayışla iniyor, kısa bir zaman sonra suya çarptı. Bu sesler kenarlardaki küçük ağaçları, dalları, otları ürperte ürperte, bize kadar geldi. Dipteki ayna bin parça olmuş, titreşiyor, her parçasında bir ışık yanıp sönüyor...

Suların, her kıpırdanışta çıkardığı esrarlı küçük sesi kıyılara çarpınca büyüyor, gittikçe kalınlaşarak yükseliyor, ta kulaklarıma çarpıyor..

(Arkası 30 uncu sayfada)

Güneş batarken Hastane ve civarı

Dünya Moda Kralı

İNGİLİZ KRALI OLDU...

Prens dö Gal ismiyle tanıdığımız yeni İngiliz Kıralı « Aşk Beldesi » Budapeşte'de nasıl yaşamıştır?

Modaya düşkün kadınların gözleri Paris yolundadır. Kıyafetlerini modaya göre yapan erkekler de Londranın yolunu gözlerler. Fakat, Pariste kadın modalarını çıkaranlar birçok terzilerdir. Londrada erkek modalarına tesir eden, hemen hemen bir kişidir. O da şimdiye kadar Prens dö Gal ismile meşhur, bugünkü İngiliz kralı 8 inci Edvarddır.

« Pantolonların paçasındaki kıvrm nasıl moda olmuş? » diye kime sorsanız, bilir ve cevap olarak size bunun hikâyesini anlatır:

"Prens dö Gal birgün atlarının bulunduğu yere girmiş. Yerler çamurlu imiş. Pantolonun paçalarını, çamurlanmasın diye, kıvırmış. Sonra unutmuş, dışarı çıkmış. Onun böyle paçalarını kıvırdığını görünce, herkes de paçalarını kıvırmış... Bu moda, daha sonra da âdet olmuş...

Prens dö Galin tesirile moda olan şey pantolon paçasındaki kıvrımlar değil, daha birçok şeyler vardır. Çünki, Prens dö Galin her yeni kıyafeti erkek modası olmuştur.

Prens dö Gal, gençliğinde - şimdi de henüz genç sayılır - bu suretle daima şık erkeklerin modeli olmuştur. Yalnız, onun hayatında pek fazla gençlik macerası yoktur. Bütün ömrü seyahatle geçmekle beraber, Parisin ve İspanyanın eğlence yerleri, İtalyanın Venediği onu pek fazla görmemiştir. Yalnız bir kere, bütün dünyada « Aşk Beldesi » diye tanınan Budapeşte, Prens dö Gali misafir etmiştir.

***

Prensin Budapeşteye geleceği haberi şehirde duyulunca her ağızda şunlar işitilmeye başlamıştı:

« Gelecek diyorlar ama... », « elbette, Prens o, istediği yere gider ama, ben « pek inanamıyorum... » Yani, herkes bu habere inanmakta biraz zorluk çekiyordu. Bununla beraber Prensin Budapeşteye geleceği haberi, bu suretle, daha büyük bir süratle ve dedikoduyla yayılıyordu.

Prensin Peşteye geleceği katileştiği zaman da, herkesi bir telâştır almıştı: Prens hangi otelde yatacak? Prens hangi bara gidecek? Prens hangi kadınla dansedecek? ve Prens hangi kıyafetle gelecek?... Bütün bunlar, alâkalılarını son derece meşgul ediyordu. Prens geldiği zamanda bütün bunlar hallolundu. Yalnız, bir tanesi hiç kimsenin beklemediği bir şekilde çıktı: Prens dö Galin o gece erkekler arasına getireceği o moda, kimsenin aklına gelmemişti.

Macar kızları ulusal kıyafetlerile

Prens, dansetmeğe geldiği zaman üzerinde ne parlak ismoking vardı, ne de veston. Siyah çizgili pantalonunun üzerine siyah sof caket giymişti! O akşamdan sonra erkekler arasında sof caket giymek, mevsimin en büyük şıklığı sayılmağa başladı. Belki de daha o gece evine koşup yazlık, eski sof caketini giyerek gelenler vardır. Çünki dansederken, otururken, konuşurken kimse gözünü ondan ayırmayor; her hareketi, her tavru dikkatle tetkik olunuyor; ve sonra bu hareketler taklit ediliyordu. Ömürlerinde bir kere dünya moda kralını aralarında görmek fırsatından, her erkek mümkün olduğu kadar istifade etmek istiyordu.

Macarlar Prensi niçin seviyorlardı?

Prens dö Galın Budapeşteye gelmesi Macaristan için büyük bir hadise olmuştu. O günle[...] her yerde ondan ba[...] olunuyordu. O[...] resmini duvara as[...] yan hemen he[...] hiçbir dükkân yok[...] Hattâ şöyle bir hik[...] anlatırlar: Dükkân[...] Prensin resmini a[...] bir berbere sormuşlar:

— Prens senin dükkâna gelse n[...] tıraş edersin?

Berber:

— Ah! demiş! gelse! gelse a[...] bir tek ayağını bile içeri atmaz!

Macarların Prens dö Gali bu ka[...] büyük bir sevgi ile karşılamaları, şü[...] hesiz ki, onun yalnız erkeklere ye[...] «ve sof caketle baloya gitmek gibi» ye[...] bir moda öğrettiği için değildi! Peşte[...] Prensin, halka kendisini sevdiren [...] büyük hareketi, onun samimiyeti ve [...] birsiz, gönülsüz tavurları idi. Ma[...] naibi ona bir mecliste yerini verd[...] zaman, Prens dö Gal yine naibi sağ[...] alarak oturmuştu. Otomobilile bir me[...] dana geldiği zaman durmuş, polis[...] nizamca ne yandan gitmesi lâzım gel[...] ğini sormuştu. Sokaklarda köpekle[...] ağızlarına tasma geçirmeden gezdirme[...] yasak olduğunu işitince, hemen köp[...]

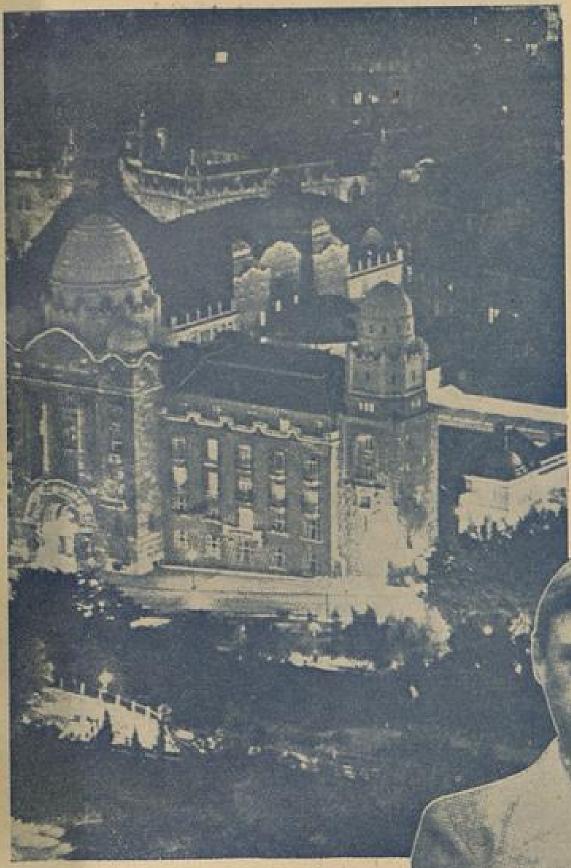

(Aşk beldesi) Budapeştenin bir gece görünüşü

İngiliz kralı 8 inci Edvardın prens Dugal iken Budapeşte seyy hati..

Dünyanın en mütevazı, en demokrat, en samimi prensi olan Edvard; eminiz ki İngiliz tarihine, kralların da en mütevazıı, en demokratı ve en samimisi olarak geçecektir.

ğinin ağzına kayıştan bir tasma geçirmişti. Fakat, sokakta bir kadının, yanında ağzı tasmasız köpekle geçtiğini görmüş, bu hususu anlamak için yine polise müraacaat etmişti. Polis, gülerek:

— Ona ses çıkaramayız, demişti.

— Niçin?

— Çünki güzel bir kadın.

***

Prensin mesut ettiği kadın

Prens dö Gal Peştede kadınlar arasında da büyük bir heyecan uyandırmıştı. Aristokrasiye mensup bayanlar, prensle bir arada bulunabilmek ümidiyle, çok büyük masraflar ihtiyar ederek, mütbiş tuvaletler yaptırmışlardı.

Göğüslerinde, kollarında ve parmaklarında kıymetli taşların ışıkları yalım yalım yanan bu yüksek tuvaletliler, Prensin önünde reveranslar yaparken, bir gün İngiltere kırallığı tacına nail olmağı kimbilir nasıl tahayyül etmişlerdi?...

Aşk beldesinin hurileri, bu güzel Prensi ellerine düşürmek için, kim bilir ne gibi fettanlık.. şuhluk ve işvebazlık numaraları hazırlamıştılar. Fakat Prens, her zaman olduğu gibi, kadınlara hiç yüz vermedi. Türlü hayallerle Prensin baloya gelmesini bekliyen kadınlar, onunla dansedebilenler bile, ümitleri kırılmış olarak ayrıldılar. Yalnız bir kadın Prens gelmeden önce kurduğu hayale kavuşmuş, Prensten beklediği saadeti bulmuştu. Bu da, balonun verildiği yerin sahibi olan kadındı! Prensin gelmesinden büyük bir kârdan başka birşey beklemeyen bu kadın, umduğunu elde etmiştil.

SON BUSE

PERİHAN ÖMER

Biraz üşümek, titremek ihtiyacı ile dolaştı. Kaloriferin ne tatsız bir sıcağı vardı. Gözleri alevlere dalarak, sırtında hafif ürpertilerle, vücudüne tatlı bir ağırlıkla dolanan kumaşlara sarınmak istedi. Kışın zevki karla ateş arasında değil mi idi? Yavaşça pencereye yanaştı; buğulanan camı avucu ile silerek alnını dayadı. Hoşa giden bir soğuk beynine kadar işledi; içini yumuşatan derin bir nefes, parlayan camda, hafif bir iz bırakarak geçti... Büsbütün koyulaşmağa başlayan havanın altında bembeyaz karlarla örtülen sokak, lekesiz, çıplak bir kadın vücudü gibi uzanmıştı. Kadın, gözleri dalarak düşündü: Beyaz yatağında uzanan lekesiz bir genç kız vücudü.. kavurucu düşüncelerle yanmayan temiz bir alın.. ürkünç rüyalarla sarsılmayan derin bir uyku... Bütün bunlar nekadar uzaktı. Dünyada ne yıkanması, temizlenmesi imkânsız lekeler vardı!.. İğrenç derinliğine gitgide çeken kurtulması imkânsız ne pislikler vardı. Birden tiksindi kendinden. Gözleri yaşararak, dudakları titreyerek: "ne beyaz bir akşam!" diye, düşündü. Tıpkı o, evimden ayrıldığım akşamki gibi.. Kaç senedir böyle karlı bir kış olmamıştı.. Tekrar içini çekti, daha derinden ve hırpalayan bir sertlikle.. Yavaşça, korkar, yalvarır gibi mırıldandı: Bülent... Birden geri döndü, pencereden uzaklaşarak dolaşmağa başladı... Durdu, sabahlığının kürklerinden rahatsız oluyordu. Hırçın hareketlerle soyundu; düz bir etekle, yün bir buluz giydi Bir zamanlar sade sinemalarda yıldızların üstlerinde büyük bir hayranlık, derin bir gıbta ile seyrettiği sabahlıkların bir eşini yere fırlatmıştı. Yepyeni, süslü eşyası ile pırıldayan odaya kinli gözlerle bakarak söylendi:

— Budala insanın her şeyi budalacasına oluyor, ne sevimsiz yatak odası... Bıktım bu adamın metresi olmaktan!

Sakinlemiş, yorulmuş gibi koridorun bir köşesine oturdu. Metres.. kocamdan sonra kaç kişinin metresi oldum.

Gözleri daldı... Kocası ilk sevgilisi idi. İlk defa onun busesile, baş döndüren bulutlu bir havada dünyadan uzaklaşmış, onun kollarında kalbinin sesini dinleyerek uyumuştu. Şimdi yaşadığından başka, sıcak bir yatak odasını görür gibi oldu; ve o odada, beyaz duvağını başından atarak yaşadağı gecedeki gibi titredi. Niçin onu bırakmıştı? Neden sükûnetten, saadetten yorulmuştu?.. Evet, şimdi anlıyordu, kocasından ayrılmasına sebep saadet yorgunluğu olmuştu. Yoksa parasının azlığı değil.. hayatında birkaç erkek geçmesine sebep para değil heyecan hırsı olmuştu. Haris yaradılışı, bütün ömründe bir erkeğe bağlanmayı, felâket geçirmeden anlayamayacak gibi idi. Halbuki şimdi, manasız heyecanların sade yorarak geçişini gördükten, böyle yorulduktan sonra bir kişiye bağlanmanın, fedakârlık etmenin zevkini ne iyi a-yordu. Ama, artık imkânsızdı. Bu senelerden sonra ona nasıl dönebili

Birden üşümüş, ürkmüş gibi koll göğsüne kavuşturarak sıktı.. Bu ağır nereden geliyordu.. sabahtanberi ne böyle acı ile onu düşünüyor, arıyord Onu, daima düşünmüştü; hele son manlar... Fakat hiçbir gün böyle vetle, daha doğrusu bu acayıp değil!... Yine dolaşmaya başladı, penc ye baktı; gittikçe kararan havada b noktalar uçuşuyordu.. Pek düşünm gardıroptan mantosunu çıkardı. kasını takacaktı; kapının zili acele çalınmaya başladı.. Büyük bir hel ile yerinden fırladı. Koridora ko hizmetçi sokak kapısını açmıştı. K sındaki yaşlı kadının yüzile karşıl karşılaşmaz, bir çığlık attı: Hatice ha

Öteki telâşla söylendi:

— Bülent çok ağır hasta.. Dokto bu geceyi geçiremez diyorlar. S görmek istiyor.

— Geliyorum.. Zehra, manto getir...

Bülendin dadısına yakla endişe dolu bir sesle sordu:

— Kurtulması imkânsız mı?

— İmkânsız!

— Demek bütün gün bu hab bekliyormuşum..

— Bunu daha önceden bek meli idin kadınım. Zavallı Büle dim seni ne kadar çok sever Bilmez mi idin?.

Genç kadın başını önüne iğ Hizmetçinin tuttuğu mantoyu acız le ile giyerek gidelim dedi.

Beyaz sokaklarda, nefesleri tıkandığının farkına varmadan, ko mağa başladılar. Çok geçmed geceye vahşi gözlerini açarak uç bir otomobil yakalayıp atladıla ve nihayet kadın kendini es evinde buldu: Herşey bıraktığı gib idi. Son saatlerini yaşayan hasta yattığı oda, beyaz duvağını çıkard dakikalardaki gibi kalmıştı.. Yava ça ilerledi. Doktorun telâş ettiğini görmese, bir deli gibi atılacaktı

Yazıcımız Perihan Ömer

ülent birden gözlerini açtı; karısını görünce, sabitleşen nazları ile uzun uzun baktı ve ötekilere yalvardı:

— Rica ederim bizi yalnız bırakın.. Emin olun kendimi iyi ssediyorum.. doktor size ihtiyacım olursa Meliha çağırır.

Yalnız kaldıkları zaman kadın yatağın önüne diz çöktü. asta, yine uzun uzun baktı; ve birden, kaçmak üzere olan ıvvetlerini toplamış gibi, yerinden kalktı, kapıyı kilitledi.

Kadın biraz endişe ile bağırdı:

— Ne yapıyorsun.. neden kalktın?..

Sonra ümitlenerek ilâve etti:

— Yoksa zannettikleri gibi hasta değil misin.. neye kilitdin?

— Hiç, eskiden kilitlemez mi idim?. Bu son ce Meli... İlk yaşamağa başladığım geceler gibi sun istiyorum.

Biraz durdu, karısına yaklaşarak devam etti:

— Ben senden önce yaşamamıştım. Yaşamağı nin yanında öğrendim. Hayat nasıl çabucak ıyor, kalplerimizin çarpıntıları arasında saatler un zincirlerini sürümeden uçuyorlardı.. Meli, unuttun mu O, helecanları?. o kıvrandıran gözlerinde parlayan alevleri? Gözlerime baksana. Ben ilk defa iliklerime kadar senin gözlerinde ısındım.

kuru bir soğukta içinden çıkması imkânsız sandığım bir yalnızlıkta idim. Senden nce hiçbir sevgiye bağlanmadım. Ne na ne baba, ne kardeş tanımadım. Etafımda sevecek kimse bulamadım Meli. Aşkım, sevgim, zevkim, gayem hayatım oldun sen.. Beş sene değil mi, beş sene sonra birden uzaklaştın. Tıpkı böyle bir akşam, karda fırtınada kayboldun. Seni aramadım, kimseye sormadım. Sadece: "gitti!" dedim. Hatıralarınla yaşıyordum. Bak o dolapta geceliğin duruyor. Burada terliklerin... işte o kadar sevdiğin saksı, son günlerde suyunu vermeğe unuttuğun saksı. Bilsen bu kırmızı karanfillere ben, sana bakar gibi baktım. Kuruyacak diye nasıl korkardım. Onlar açtıkları zaman sen, sevinir birer birer öperdin değil mi? Ne kadar geceler o kızıl karanfilleri, senin dudakların sanmağa çalıştım. Acı içinde de olsa yine yaşıyordum. Meli, sonra bekliyordum da.. bir erkek için ne ayıp değil mi?.. Ama ben seni bir erkeğin bir kadını sevdiği gibi sevmedim. Seni mazur görmek için kendime neler söylerdim:

„Daha çok genç, aldandı; sevdiğini zannetti. Bu sakin hayatta biraz yorulmuştu, hatasını anlayacak, gelecek„ derdim. Hatta, bazen öyle inanırdım ki odayı süsleyerek, heyecanla şimdi şimdi kapı çalınacak diye beklerdim. Ama bir gün senin yerine sözde bir arkadaş geldi: „Haberin var mı? düşmüş!..„ dedi. Senin için Meli, senin için düşmüş! dedi. „Her erkeğin oluyor„ dedi. Bilmem o adamı nasıl öldürmedim. Yalan olduğuna inanmak isterdim, ama sonra anladım.. doğru imiş, artık yaşayamazdım..

Kesik, yırtıcı hırıltılarla öksürmeğe başladı. Ellerile ağzını kapadı.. hırıltılar biraz kesilince kanlı, titrek parmaklarını mendiline sildi. Ve kadına bakıp

(Arkası 25inci sayfada)

Son Zamanlarda Sinema Göğlerinde Parlayan Güzel Bir Yıldız :

JUNE LANG

SÖNEN BİR YILDIZ:

ZAVALLI JOHN GİLBERT

* * * * * *

Yazan:

MEHMET REFİĞ

*

Otuz sekiz senelik kısa bir ömürden sonra John Gilbert, hayata gözlerini kapadı.. Fakat 20 sene "Hollywood„ ve sinema bir insanı çok yıpratır; bilhassa bütün mevcudiyetile, ihtiyatsızcasına, delicesine yaşayan, her şeyde ifrata giden bir John Gilberti....

1915 Temmuzunda „Santa - Monica" nın İnceville stüdyolarına geldiği zaman, Gilbert on yedi yaşında, haris, sabırsız ve ümitle dolu bir gençti. Haftada ancak 20 dolar kazanabiliyordu.. O vakitler moda olan Far - West filimlerinde kâh kırmızı derili, kâh beyaz rollerine çıkıyor; figüranlar arasında kayboluyordu... İlk esaslı rolüne, " William S. Hart" yanında, geniş kenarlı kow - boy şapkası altında çıktı. İlk "jön prömiye„ liği ise, " Enide Bennett„ ile beraber oynadığı "Gece prensesi„ndedir.

Bu seneler, daha sinemanın tamamile teşekkül etmediği, fakir ve zor senelerdi. John Gilbert muvaffakıyetin ilk basamaklarını tırmanmak için o kadar güçlük içerisinde kaldı ki, bir lâhza artisltlikten vazgeçüp Senariot oldu. Harp sonu "metör ansen-sahneye koyanlarının en meşhurlarından oldu. "Maurice Tourneur„ ile işte o esnada tanıştı.

"Kraliçe Kristin„ in sevimli, cessur, centilmen mümessilini bu adama borçluyuz. Fakat Gilberti bütün dünyaca meşhur yapan "Büyük Resmigeçit„ filimidir. Az zaman zarfında halkın gözdesi, kadınların mabudu„ "sinemanın sevimli prensi olması için birkaç eyi filmi kâfi geldi. Artık zengin, meşhur, ve prestiş edilen bir yıldız olmuştu. Metro Goldwyn Mayere yeni angaje edilen genç bir kadınla tanıştı. Bu genç artist, son filminde kendisine "partenaire„ lik edecek, mahcup, çekingen İsveçli bir kızdı: Greta Garbo.

İlâhi Garboya, Gilbertin sonsuz aşkının ne kadar derin olduğunu anlatmak için, bu hodbin ve mağrur artistin ona karşı gösterdiği fedakârlığı, sadakati, sabri söylemek kâfidir. Garboya cesaret veren, sinema âleminde ona müstesna bir yer hazırlayan odur. Gretanın etrafında: "sükûtun ve esrarın kadını„ efsanesini çıkararak, ona emsalsiz bir reklâm yapan yine odur. Beraberce çevirdikleri " Şehvet ve şeytan„ "Anna Karenine„, "İntirika„ filimlerinde, herkesin nazarında "İdeal çift„ ve aşkın timsali oldular.

Uzun müddet, evlenmeleri mevzubahs oldu, fakat, Gilbert israr ettikçe Greta anlaşılmaz bir inatla daima "hayır!„ diyordu. Gilbert nihayet usandı ve "Broadway„ da tanıştığı„ İna Claire„ isminde genç bir yıldızla tatlı bir maceradan sonra evlendi.

İna Claire Gilbertin üçüncü karısıdır. Olivia Burwelle ile olan ilk izdivacı ancak yedi ay kadar sürmüştü. İkinçi karısı Leatrice Joy ile, yedi sekiz sene yaşadı. Görülüyor ki 30 yaşında olan John Gilbert evlilik hayatında oldukça uzun bir maziye sahipti; fakat beyaz perdenin bu büyük "Âşık„ı hakikatta fena bir koca idi. İna bunu anlamakta geçikmedi, ayrıldılar... İşte bu sıralarda sesli sinema çıktı. Tiyatro tecrübesi olmayan Gilbert "dialogue„ ve yeni stüdyo tekniği karşısında şaşaladı. Çok meşhur ve disiplinsiz olduğundan, bir mübtedi gibi sükûnet ve mütavaat gösteremiyeceğini düşünüyordu. Metör ansenler ile onun arasında şiddetli münakaşalar, haşin sözler eksik

(Arkası 30 uncu sayfada)

YAZAN:

MAHMUT YESARİ

MAĞRUR KADIN...

Ben, karı buyuruğu ile oturup kalkan, kılıbık, pısırık erkeklerden değilim. Evde, benim dediğim olur. Herşeyde, bütün buyuruk bendedir.

— Demek ki gayet uysal, sessiz, uslu bir karın var. Tanrının talihli kulu imişsin!

— Hayır! Karım, bilâkis gayet titiz bir kadındır. Sözü sohbeti yerindedir.

— O halde, seni çok seviyor!

— Sevmeyip te ne yapacak?

— Canım, sen, sevilmez erkek değilsin. Maşallah boyun bosun, rengin sıhhatin ve hele gelirin yerinde. Yalnız şu var ki, sevgi denilen şey, ne boy ne bos, ne renk, sıhhat; ne de para pul meselesidir. Büsbütün ayrı iştir. Sevmez, sevmeyebilir. Fazla iliri gitme. Talihine şükret, otur.

— Hayır! bu'da talih meselesi değildir. Sen, birkere bana baksana!.. Ama şöyle, tepeden tırnağa, dikkatli bir bak bakayım. Ben, kadın idaresi bilirim. İşte bu kadar.

— Meselâ nasıl?

— Ha! bak, sana, onu da anlatayım. Kadın, silâha ve saate benzer. Silâhların ve saatlerin de insanlar gibi huyları vardır. Eğer askerlik ettinse, bilirsin: tüfeklerin namlı uçlarında nişan ayarı için yapılmış, arpacık denen küçücük bir çıkıntı vardır. Bu çıkıntıların üzerinede küçücük bir yıldız damga vurulmuştur. İşte bu yıldızcıklar, silâhların huylarını gösterir. Aynı fabrikadan çıktıkları halde, namlı içinin yivleri bir düzlükte, bir düzenlikte çıkmaz. Her namlının yivleri, biribirlerinden, gözle görülmiyecek kadar farklıdır. Kurşun, su borusundan fırlar gibi dümdüz fırlamaz; namlının içinden döne döne çıkar. Bunun sebeplerinin bize lüzumu yoktur. Yalnız yivlerdeki fark, bu döne döne çıkışının yolunu tayin eder. Ve namlıdan çıkan kurşun, hedefe göre - tam nişan alındığı halde, - sağı ileri, sola yukarı, sağa aşağı, yukarıya, aşağıya isabet eder. İşte bu, tüfeğin huyudur. Fabrikada silâh denenirken, buna bakılır ve arpacığa « huyu » damgalanır. Saatler de böyledir. Aynı fabrikadan çıkan saatlerin kimi ileri, gimi geri gider. Saatin huyunu öğrenip ona göre ayar etmek lâzımdır. Kadınlare gelince...

— Onları da huylarına göre ayar etmelidir, öyle değil mi? Peki, sen, karının huyunu, nasıl ayar ediyorsun?

— Karım, gayet gururlu bir kadındır. Evlendiğimiz gündenberi bunu, denedim.

— Peki, ne yapıyorsun?

— Kendi huylarımı, ona, öğrettim. Ama: «kızım sana söylüyorum, gelinim, sen dinle!» gibilerden!

— Nasıl?

— Hoşuma gitmeyen şeyleri, zurnada peşrev kabilinden, kafam kızınca, babamı dinlemiyeceğimi anlattım. Karım, mağrur bir kadın olduğu için, bunları, dikkatle dinleyordu. Ve fena muamele görmemek için, susuyordu. Gecelerce dışarıda kaldım. Sesini çıkarmadı. Çıkarırsa küçük düşecekti. Bin türlü aksilik ettim. Yine sesini çıkarmadı. Hep aynı korkudan anlayor musun?

— Bunlar, evin içine ait geçim meseleleri... Karının, sana kızıp da dışarıda gönül eğlendirmeğe kalkacağı hiç hatırına gelmedi mi?

— Hayır!

— Acaip!

— Neden bu kadar şaşdın? Karım, kötü kadın olamaz. Çünkü buna, gururu manidir. Kötü kadın olmak, kolay mı? Herkesin hakir gördüğü, aşağıdan tuttuğu, fena gözle baktığı bir mahlûktur. Karımın, herkesten fazla hakir göreceği, aşağıdan tutacağı, fena gözle bakacağı bir mahlûktur. Kendini, o mertebeye atar mı?

— Kuvetli mantığın var.

— Ben de öyle zannediyorum. Muhakkak olan şu ki, ben, çaylarda, danslarda, balolarda, karımın gözü önünde, ufak tefek çapkınlıklar yaparım. O, hiç sesini çıkarmaz, görmemezliğe gelir. Aksi türlü hareket etmesine, gururu manidir.

— Tanrının talihli kulu imişsin! demekte haksızmıy mışım?

— Bu, senin kerametin değil, karının huyundan istifade ediyorsun. O kadar öğünme!

— Buna da hayır! diyeceğim.

— Neden?

— Çünkü, her fırsatta, onunu gururunu körükleyorum. Karım, kötü kadın olamaz. Karım, beni herkesin yanında rezil, kepaze edemez. Kendi haysiyetini, izzetinefsini koruduğu, yani gururunu çiğnemediği için, bütün buyuruk bendedir.

— Ya, birgün usanırsa?

— Affedersin ama, sen, bu işlerin pek cahili imişsin. Neden usanacak, azizim? İnsan, kendini huyundan usanır mı? Huy, canın altındadır. Huy, huyundan vazgeçer mi?

***

— Azizim! sana, pardon! demeğe geldim.

— Estağfurullah! sebep?

— Sebebini şimdi anlarsın! hani, bir gün, sana, karımdan bahsetmiştim.

— Evet hatırlar gibi oluyorum.

— Ama, hangi gün? Karımın, gururundan, onun kötü kadın olamıyacağından bahsetmiştim. Şimdi, iyice hatırladın mı?

— Tamamile, hatırladım. Kötü kadın olamaz. Çünkü, gururu manidir! demiştin.

— Evet, evet...

— Pardon! demeni şimdi anladım.

— Ne gibi?

— Sen, bir teviye; kötü kadın olamazsın! Kötü kadın, olamazsın! dedin; onun gururuna dokundu. Vay, ben de kötü kadın dahi olamayacak bir kadın mıyım? dedi, gururuna dokundu... ve...

— Hayır... Hayır...

— O halde?

— Bildiğin gibi değil.

— Peki, ne diye, pardon! diyorsun?

— Huy, canın altındadır, demiştim ya.

— Evet.

— Bunda yanılmışım!

— Huy canın altında değil miymiş?

— Değilmiş!

— Kadın, silâha ve saate benzemiyor mu imiş?

— Benzemiyormuş?

— Sen, arpacıkta, yahut ayarda yanılmış olmayasın?

— Asla!

— Anlamıyorum.

— Karım, benim zannettiğim gibi mağrur bir kadın değilmiş! Onda tevehhüm ettiğim gurur, benim vehmim, kuruntummuş. İşte o kadar.

— Peki, ne imiş?

— Kuş beyinli, bir mehlûkmuş!

— Bunu nasıl anladın?

— Acı da değil, gülünç de değil!.. garip, tuhaf! Karımla, yine hep bildiğin, yani sana anlattığım gibi yaşayıp gidiyorduk. Birgün, ahlâkı birdenbire değişti.

— Titizlendi mi?

— Hayır!

— Alay etmeğe başladı. Ben, hizmetcilere bağırırken, o, gülüyordu. Ben, onun gözünün önünde ufak tefek çapkınlıklar yaparken, gülüyordu.

— Dur, burada bir mesele var. Kadıncağız, sükût ede ede, nihayet sinirli olmuş.. çaresiz, bu neticede karar kılacağız.

— Hayır! inceden inceden değil, açık açık alay ediyordu.

— Sinir, türlü türlüdür. Demek ki onda, bu arazı gösteriyor! Sinir mütehassısı değilim. Yalnız var ki, bu benim sinirlerime dokunmağa başladı. Doğrudan doğruya hücum etmezken, ona, 'hücum' etmeğe başladım.

— Peki, ne yaptı?

— Onunla da alay etti.

— Küfür ettim, güldü. Bağırdım, güldü. Ne yaptımsa, güldü, güldü...

— Tam sinir hali azizim!

— Biraz, beni dinle! bu, gülme faslı, bir müddüt devam etti. Sonra, bir aldırış etmemezlik başladı. Ben, buna, büsbütün sinirleniyordum.

— Karının zeki kadın olduğunu şimdi anlayordum.

— Sebep?

— Sen, sinirlenince, elindeki buyuruğu ona, ister istemez verecektin.

— Hayır, öyle olmadı. Geçen gün, ben, gidiyorum! dedi. Evden çıktı, akşama dönmedi. Kayınbiraderle haber göndermiş. Artık eve dönmiyecekmiş! Peki, ne olacak! diye sordum. Kayınbirader, bön bön baktı. Sen, bundan ne anladın?

— Şimdilik hiç!

— Nasıl, şimdilik hiç?

— Peki, sonra! bana, bunun için mi pardon! diyorsun? Bunda huy değişikliği nerede?

— Ha! doğru! asıl can alacak noktayı söylemedim. Bizim kayınbirader, ancak kendi ailesini geçindirebiliyor. Karımda metelik yok! peki, ne yapacak?

— Burası, mühim mesele!

— Bugün, haber aldım ki, karım, bir terzihanede gündelikle çalışarak hayatını kazanacakmış! Ayıkla pirincin taşını bakalım. O mağrur kadın, şimdi, külüstür bir terzihanede, 'gündelikle çalışmağa nasıl razı olabiliyor? Gururu, nerede kaldı? Kulaktan kulağa, bana kadar gelen dedikodulara bakılırsa, karım: «kurtuldum!» diyormuş! Neden kurtulmuş? Benimle beraberken, kraliçeler gibi yaşayordu. Gardoroplar dolusu tuvaletleri vardı. Her gittiğimiz yerde, tuvaletlerile, mücevherlerile, yıldızlar gibi dolaşıyordu. Şimdi, bir terzihanede gündelikle çalışacak, ve ancak karnını doyurabilecek! Peki, gururuna dokunmuyor mu? Bu, ona, acı gelmiyecek mi?

— .....

— Niçin cevap vermiyorsun?

***

Benden cevap bekleyen arkadaşıma hâlâ cevap veremedim.

Ona:

— Karın, seninle yaşamağı, gururuna yetiştirememiş! diyebilir miydim?

Bu da, arkadaşıma acı gelecekti!

Yurdun Çok Değerli Bir Kültür Ocağı:

ÇAPA KIZ ÖĞRETMEN OKULU

Yazan:
NİYAZİ ACUN

Eğer Çapa Kız Öğretmen Okulunun idarecilerinden birisi Tramvay Sosyetesinde olsaydı, veyahut Tramvay Sosyetesi onlardan örnek alsaydı, müzminleşmiş tramvay hastalığından; zavallı demekte haklı olduğum İstanbul halkı, çoktan kurtulmuş olurdu bu dertten...

Kurulduğundan beri yurda binlerce öğretmen yetiştiren Çapa Kız Öğretmen Okulu, devrimin en büyük kültür temellerinden biridir.

Kış mevsiminin Çapa tepelerine hakim korkunç rüzgârını parçalayan, bu okulun granitten daha sert duvarları arkasında, yarının öğretmenleri, en büyük hedeflerine uluşmak için ne büyük bir imanla çalışıyorlar. Bu genç orduyu görünce sevinip, övünmemek mümkün değil...

Yurdun herhangi bir ilkokul çatısı altında, yarının büyükleri olacak olan miniminileri okutan, Çapa Kız Öğretmen Okulundan mezun olmuş bir bayana rastlamamak kabil midir?..

***

Okula girdiğimiz vakit, yüzlerce talebenin gürültüsünü duyacağımı beklerken, bilâkis erenlerin mabedinden daha derin bir sessizliğin içine daldık.

Okulun Direktörü, kıymetli idarecilerimizden ve öğretmenlerimizden bayan Tezer bizi, gayet samimî bir surette kabul etti.

Bayan Tezer büyük bir yazıhanenin önünde, elinde imzalanacak birçok kâğıtlar bulunan bir bayanın işini bitirmek için, birkaç dakika meşgul bulunacağını söyledi.

Geçen yıl bu okuldan mezun olan bir öğretmenin, bayan Tezer ve okul hakkında bana söylediklerini hatırladım.

Genç öğretmen şunları söylemişti:

— On bir yıllık bir okul hayatından sonra, işte bu yıl öğretmen oldum.. şimdi sevinç ve ayni zamanda teessür içindeyim.

Bu bayanın sevincini anladığım kadar, teessürünü de hiç anlayamamış ve sormuştum:

— Teessürünüze sebep? Acaba sizi istemediginiz uzak bir yere mi tayin ettiler?

Genç öğretmen, benim şaşkınlık içindeki bu yanlış düşüncemi, derhal tashih etti:

— Uzak bir yere tayin edilmedim. Tayin edildiğim yerden çok hoşnudum.. beni üzen şey, okulumdan ayrılışımdır.

Beni tasalandıran bu yuvada geçen altı yıllık öğrenim hayatına; sayın direktör ve öğretmenlerimle.. arkadaşlarımla geçirdiğim samimî havaya artık ebediyen veda edişimdir.

Benim gibi diğer arkadaşlarım da ayni üzüntü içindedirler.

Bilhassa direktörümüz bayan Tezerden çok memnunuz.

O, Türk kadınlığının en dürüst bir karakter örneğidir. Onu bir anne, bir abla, bir kardeş ve bir arkadaş gibi tanıdık ve sevdik.

Talebelerine, zamanına göre direktö anne, kardeş ve arkadaş gibi daima i muamele eden bayan Tezer, işlerin bitirince bize gayet mütevazi:

— Af buyurunuz.. sizi çok beklet tim, dedi.

***

Bu yıl 850 talebesi bulunan, otu öğretmenli Çapa Kız Öğretmen Okulu nun direktörü bayan Tezer, bizde önce gelmiş olan misafirlerini uğurla dıktan sonra anlatmaya başladı:

— Bu yıl yatılı talebemiz ancak ikinci devrededir. Sayısı da 270 dir. Birinci devrede 580 gündüzlük talebe miz vardır.

Yıldan yıla okulumuza rağbet fa lalaşıyor.

— Bu kadar talebeye sınıfları kâfi geliyor mu?

— Evet... On şuğbemiz var.

— Çapa Kız Öğretmen Okulunu kurulduğu tarih çok eski midir?

— Okul ilk kere 1870 de Sultanah mette Türk kadınlığına hizmet için: bil gi, dikiş ve saire öğretmek düşünceleri kurulmuş ve pek fazla rağbet bulmuş

Bu bulunduğumuz bina Erkek Öğ retmen okulu için yapılmış ve ihtiyaç karşısında Sultanahmetteki Kız okulu buraya getirilmiştir. İşte o zamandan beri Kız Öğretmen Okulu bu okuldadır.

Geçen yıl 92 talebe mezun verdik bu yılda 88 talebe mezun vereceğiz.

Öğretmen arkadaşlarımız, çok kıy metli öğretmenlerimizdendir. İçlerinden birçoğu 15, 20 yıldır hep bu okulda öğretmenlik etmiş görgülü, bilgili zat lardır.

***

Okulun 27 odalı en üst katındayız Bu kat baştan başa yatakhanedir. Beyaz karyolaların üstündeki bem beyaz çarşaflar bize, bir sanatoryumda bu lunduğumuzu hatırlatıyor.

Bu kattan bir kat aşağı iniyoruz Direktör:

— Bu gördüğünüz kat, baştan başa sınıflardır. Şimdi talebelerimiz derste dirler.

Elile bir kapıyı göstererek:

— Burası son sınıftır. Onların bu saati serbest mütalâadır.

Direktörün sözüne inandığım halde her nedense yine sordum:

— İçeride öğretmen yok mudur?

— Hayır.

Yarım Ay yazıcısı Bayan Tezeri dinliyor!.

Bundan tam beş yıl önce liseden mezun olduğum hayatı hatırladım.

Aman! Allahım... Birinci sınıftan tutun da, ta, son sınıfa kadar sınıflar gürültü içinde idi.

Riyaziye, fen dersleri öğretmenleri, dersleri gibi pek sert olduklarından, onların derslerinde gürültü edemezdik.. fakat öteki dersler öğretmenlerinin, hele içlerinde merhametli olanların saatlerinde öyle gürültü ederdik ki, ders yapmak kabil olmazdı.. kaldı ki öğretmensiz bir sınıfta sükût!.. maazallah!..

Direktör, itimatsızlığımı bilmem sezerek, bilmem sezmeyerek; son sınıfın kapısını açtılar.

Onu gören talebeleri, kendisini selâmlayarak, yüzlerini tekrar kitaplarına çevirdiler, derslerini hazırlamaya devam ettiler.

Çapa Kız Öğretmen Okulu direktörü Bayan Tezer — Yetişen Genç Öğretmenlerden gruplar — Yatak salonundan bir görünüş.

*
* *

Talebelerin elişleri odasındayız. Bu saat burada ders yokmuş.

Öteki liselerde el işi yoktur; fakat bu okulda -meslek icabı- elişi öteki dersler kadar önemli imiş.

Buradan mezun olan öğretmenler, ders için yaptıkları bu işleri de beraber götürüyorlar; ve minimini talebelerine ders olarak gösteriyorlarmış.

Bu atölyeyi gezince çocuk olmayanın da çocuk olacağı geliyor.

Amanın! çocuğun gözlerini çelecek ne çeşit oyuncaklar.. ne renkli şekiller...

Dersanelerin önünden geçiyoruz; koridorun öbür ucundaki büyük bir salona girdik. Bu salon, resim ve musiki salonu imiş.

Salonun duvarlarını talebelerin yaptığı resimler, heykeller süslüyor. Bunlar, gayet mahir bir ressam ve heykeltıraş elinden çıkmış kadar nefis parçalar!

İçeride birkaç kadın hademe, kapının kenarındaki birçok sandalyeleri, salona dizmeğe çalışıyor.

Direktör:

— Bu akşam eğer vaktiniz varsa, buyurunuz, konserimizi dinleyin, dedi.

Lâbaratuarları geziyoruz. Lâbaratuarlar bir ihtisas şuğbesinin lâbaratuarları kadar zengin.

Bir kat daha aşağıya indik.

Dikiş ve biçki atölyesine girdik.

Atölyede talebeler, tahtada çizili bir bebek modeline görs elbise dikiyorlar.

Okul, devrimden çok önce yapıldığından, içinde bir de camisi var. Caminin bütün duvarları, eski Türk san'atinin çinicilikte ne derece kadar mütekakkî olduğunu, ilk bakışta söyleyen; ve yıllardanberi bozulmayan çinilerle süslü...

Okulun sinema salonu, şehrin ikinci derecedeki sinema salonları kadar büyük.

Bayan Tezer bize, devrimin feyzile yetişen talabelerin ne kadar bahtiyar olduklarını anlattı:

— Talebelerimize haftada bir kere sinema gösteririz.. Ayda, bazan on beş günde bir talebe temsilleri veririz. Bu temsillere talebe velilerini de davet ederiz.

Bu salon ayni zamanda konferans salonumuzdur.

Buradan çıktık. Aşağıdayız. Alt kattaki iki salon yemek salonudur. Birisi yatılı talebelere, öteki gündüzlük talebelere aittir. Yemek hanelerin karşısında bir odanın önünde durduk. Bu oda Talebe Kooperatifinin satış dükkânı imiş. Kooperatifte en çok ne satılıyormuş, diye sormağa hazırlanmıştım fakat lüzum görmedim. Kapının camından içeriye baktığım vakıt, masanın üstünde çikolata ve şekerleri görmüştüm.

Yalnız gülerek direktöre dedim ki:

— Her halde bu hafta Kooperatifin satışı pek az olacak?..

. . . . .

Duvardaki tasarruf haftasına ait vecizeleri işaret edince..

— Evet.. fakat zannetmem, dedi.

Ayni alt katta okulun duş ve hamamı var.

Hamama bitişik büyük bir jimnastik salonuna geldik. Bazıal tebeler içerde top oynuyorlardı.

*
* *

Okulun her sınıfındaki düzgün, sistematik, şuurlu çalışmaları gördükten sonra, bayan Tezerin odasına döndük.

Kahvelerimizi içerken işidilen bir zil sesi, deminki sükût perdesini yırttı... Okulun içinde yüzlerce talebe sesi yankular yaparak çınlamaya başladı.

DİKENLİ

YERLİ ROMAN : YAZAN: CAHİD UÇUK

№ : 7

Sen bir yaz başı yelisin çocuğum!..

Hafif dokunuşlarile, tuşları sever gibi, çalmağa, küçük bir sesle söylemeğe başladı.. içinin duygularını, düşüncelerinin akışını, birdenbire çeviren kudretli bir hava esiyordu başında.. çektiği acılar yokolmuş, yerine tatlı bir iyi oluş geçmişti..

— «Aylâ»!..

Genç kız ürkerek döndü, İhsanın gözlerinde acı dolu bir bakış gülümsüyordu:

— «Aylâ» ne güzel ve duyarak çalıyorsun. Demindenberi arkanda duruyorum. Benim geldiğimi sezmedin bile. Küçücük şarkıyı mabut duaları gibi ilâhileştiriyorsun..

« Aylâ » içinde duyduklarının biribirine karışarak, çözülmez bir düğüm haline geldiğini hissediyordu. Delikanlının sesindeki belirsiz bir dert yanışile dolu sesi yüreğine sızı halinde giriyor; yanaklarına, yanan içinin utanmasından pembelik yükseliyordu.

— «Aylâ» bu şarkı kimin? ilk olarak duyuyorum..

Genç kızın yanaklarını saran pembelik ateş rengi oldu, gülmek istedi, dudakları gerilmiş gibiydi, gülemedi.. titreyiş dolu bir sesle sordu:

— Bilmiyor musun İhsan?

— Hayır ilk defa duyuyorum..

— Şaştım doğrusu. Hocamızın.

Sustu. İhsanın gözlerinde bir ateş şimşeği yanıp sönmüştü..

— Necip Cevadın mı «Aylâ»?

— Evet!..

— Yeni olacak..

— «Saz» mecmuasında çıktı.. Ben oradan kopya ettim..

İhsan, yürekten bir bakışla «Aylâ» yı kucaklar gibi baktı:

— Kimin olursa olsun; «Aylâ» bu kadar içten çaldığını duymamıştım.. Bizden sonra çok çalıştın galiba?

Genç kızın gözleri dalmıştı. Uzakları görüyor gibiydi. Sonra bakışlarını İhsana çevirdi:

— Çalışmadım gibi birşey.. Fakat yüreğim çok azap çekti. Duyuşlarım biraz derinleşti, iyi çalışım belki oradan geliyor..

— «Aylâ» cığım. Seni benden uzaklaştıran, çektiğin dertler mi .. yoksa?

Genç kız başını önüne eğmiş, uzun kirpikleri bakışlarının manalarını saklıyordu. İhsan, onun ateşlenen yüzünün güzel görünüşüne dalmıştı. Sormak, öğrenmek istedikleri dudaklarından uzaklaşıyor, ilâhî bir baş dönmesi gözlerini nemlendiriyordu..

— Yoksa «Aylâ» beni tamamile içinden çıkardın mı?

«Aylâ» gülümseyerek başını kaldırdı. Gözlerinde korkusuz bir bakış vardı. Dudaklarının kenarına alaylı bir gülüş ilişmişti:

— İhsan, mektepli çocuklar böyle sözler konuşmaz.. Sonra derslerimizi çalışamayız.. anlıyor musun?

Delikanlı elindeki kalemi hırçın hırçın piyanonun kenarına vuruyordu.

— Anlamaz olur muyum «Aylâ»cığım.. anladım..

Ses dargın bir ahenkle titriyordu.

— Görüyor musun «Aylâ» ne hodkâm insanım.. seni zevkinden mahrum ettim.

— Neler söylüyorsun İhsan.. çocuk musun.. Otur istersen, dinle beni..

Delikanlı ağır adımlarla ortadaki masanın yanına yürüdü. İskemlelerden birine ilişti.. dirseklerini masaya dayayarak çenesini avuçları içine aldı ve genç kızın çaldığı parçaları dinledi.. Vakitler belirsiz bir akışla geçerek saatleri doldurdu. İkisi de ayrı âlemlerin içine girmişler, çeşidi değişik duygu sonsuzluklarında yaşıyorlardı.. Gen çkızın altın başına, batan güneşin camlardan süzülen son renkleri vuruyordu. Küçük bir sesle söylediği şarkılar güneş ışıkları gibi İhsanın içini ısıtıyordu.

Kapının zili deli bir çınlayışla salonu doldurdu. Rüyadan uyanır gibi oldular.

— Bu Tekinin kapı çalışı..

İhsan kapıyı açtı. Kafile sinemadan geliyordu. Tekin İhsanı görünce şaşırdı:

— Vay delikanlım, hani sen başka sinemaya gidecektin? bizi atlatarak döndün demek? alacağın olsun..

İhsan gülüyordu:

— Gidecektim.. hatta gittim de.. fakat methettikleri gibi güzel değil.. yarıda bırakarak çıktım. Başım ağrıyordu. Döndüm geldim, pansiyonda kimse yok sanıyordum.. «Aylâ» Bebekteki teyzesine gitti sanıyorduk. Oysa ki o da gitmemiş bana konser verdi..

— Sen bizi atlattın ya.. ben onu bilirim.. Günün birinde bunun karşılığını görürsün dostum.

Hepsi gülüyorlardı.. Tekin yan gö
«Aylâ» ya bakarak:

— Filmde de konser dinledik.. fak
hangisi güzel deseler; ne yazık ki cev
veremiyeceğim..

«Sevin» :

— Doğrusunu istersen Tekin.. filmde
konser güzel değildi.

Şeytanca gülüyordu. Tekini kızdırm
istiyor gibiydi.

— Amma yaptın küçük Sevin!.. bay
caktın az kaldı. Şimdi de güzel değil
yorsun..

Tekinin kaşları hafifçe çatılmıştı.. fak
birdenbire güldü.

— Hiç yorulma «Sevin» bugün k
mam.. o kadar keyifliyim ki..

Tekinin lâkırdı söylerken öyle tatlı b
kırılışı, dökülüşü vardı ki; hepsini güld
dü.

— Neye bu kadar keyiflisin Tek
söyle biz de memnun olalım..

— Zavallı unutkanlar.. bu gece p
gecesi değil mi? operete gideceğiz..

Ortalığı sevinç sesleri doldurdu. H
bir ağızdan söylüyorlardı.. «Sevin» yav
ça Tekine yaklaştı. Kulağına eğildi. G
söylemek ister gibi:

— Tekin, haberin var mı? biletler
buçuk lira imiş..

Delikanlı büyük bir kurumla ciddileş
Ceketinin cebinden cüzdanını çıkara
masanın üzerine bıraktı. Cüzdan epey
şişkindi. Bunu görünce el çırpmağa baş
dılar.

— Maşallah Tekin zenginsin..

— Nereden yahu?

— Bizi imrendirmek için mi bu
ortaya attın?

O söylenenleri duymuyor gibi, zev
cüzdanına bakıyordu. Nihayet ağır, a
söylemeğe başladı:

— Cüzdanın içindeki şişkinlik sandı
nız gibi para değildir. Fakat öyle birş
ki; içinizde zeki varsa ne olduğunu anla

«Aylâ» söze karıştı:

— Zekâ imtihanına çıkma Tekin.. s
nunda arkadaşlığımızdan utanman ihtim
vardır!. Kabarık bir cüzdanın içinde olanla
anlamak için, gözlerimizin cüzdanı del
içini görmesi lâzım.

— Aman.. aman.. vazgeçtim. Sen
diline düşmek istemem..

— Bu dile düşecek birşey değil.. y

ız bizi meraklandırma; söyleyeceksen öyle..

— Peki çocuklarım.. peki.. söyliyeceğim, fakat birdenbire heyecanlanmayınız!.. Çünkü sizi şaşırtacak kadar mühim birşey söyliyeceğim..

— Tekin haydi kuzum..

« Büsbütün ağırlaşmış bir tavur ve sesle :

— Bu cüzdanın içinde konser için sizlere aldığım biletler var, gösterdiğim...

Sözü yarım kaldı. Bir kahkaha çağlıyani salonu kaplamış, gülmekten kırılıyorlar, el çırpıyorlardı. Bu, dakikalarca sürdü. Nihayet gülüşler süzülerek dindi..

— Amma attın Tekin..

— Bu kadar palavra olmaz..

— Kim bilir canım; belki piyango çıkmıştır..

Tekin elini havada gezdirerek onlara susmak tavsiyesinde bulundu; sonra:

— Çocuklar! dedi. Gürültüyle sözlerimi yarım bıraktınız.. Ben size kendi paramla aldım diye bir söz söyledim mi?

— Söylemedin..

— O halde nereden buna hükmederek, benimle alaya başladınız.

— Biletleri nereden buldun öyleyse?

— Canım mesele çok sade.. sade derken bu işi benden başka kimsenin başaracağını sanmayın. Yüz kızartmak lâzım oldu. Neyse çocuklarımı fazla üzmiyeyim. Biletleri hocamız Necip Cevadtan istedim. Anlıyor musunuz? Bu akşam ilk önce hocamızın, sonra da benim yüzümden parasız konser dinliyeceksiniz!...

(Arkası 32 inci sayfada)

ÇOK HEYECANLI BİR GÜREŞ

KARŞIYAKADA DEVE GÜREŞLERİ

YAZAN:
MUAZZAM ÇAĞATA

Bir arkadaşıma rastladım, sordu:

— Nereye gidiyorsun?

— Dedebaşında deve güreşi var, oraya.

Epey yürümüştük, uzaktan birkaç zurnanın çatlak sesini işittik. Davulun tok sesi zurnalara karışıyor, hep bir ağızdan söyleyen köylülerin sesi, biz yaklaştıkça gürleşiyordu :

Ankaranın taşına bak,
Gözlerinin yaşına bak.
Biz şanlıyız..
Çok şanlıyız...

. . . .

İçeri girdik; meydan zeytin ağaçlarile çevrilmiş, ortada iki büyük deve dolaşıyor. Zeytin ağaçları tepesine kadar insan dolu.

Diyebilirim ki seyircilerin çoğunu, köylülerden ziyade şehirliler teşkil ediyor. Birçok jandarmalar, kır bekçileri ellerindeki sopaları yere vurarak, heyecandan meydana giren seyircileri kovalıyorlar. Karşı kenarda çimenlere oturmuş davul ve zurnacılar, mütemadiyen çalıyor.

Yavaşça meydana girdim. Bir kır bekçisi: «geri!..» diyerek sopasile üzerime doğru yürüdü.

Gülerek cevap verdim:

— Duuur!.. Azizim telâş etme ben gazeteciyim.

. . . .

Meydanın orta yerinde çömelmiş olan hakemlerin yanına gittim. Hakem heyetinin başkanı Kozak nahiyesinden Yusuf çavuştu, yaklaşarak sordum:

— Bayım! bana güreş hakkında bilgi verecek birini gösteebilir misiniz?

Yusuf çavuş iki elini, belinde halkalanan kırmızı kuşağına sokarak, efemsi bir tavır aldı:

— Benim başhakem olduğumu gazeteye yazarsan...

Beş altı güreşte devesi kazanan Çandarlılı Halil yanıma yaklaştı:

— Sen sor, ben söyleyeyim delikanlı.

— Peki bu, güreşecek olan develer kimin?

Çandarlılı Halil, meydanın kenarında ağzından köpük saçarak dolaşan iri deveyi göstererek :

— Bu: İzmirli Derviş ağanınki, adı Allı'dır. Armutludan Hamzanınki öteyanda, adı Arap.

Develerin ağızlarını bağlıyorlardı, sordum: Halil ağa bunların ağızlarını niçin bağlıyorlar?

— Güreşirken biribirleri ısırmasınlar diye.

Şimdi develer tutuşmuşlardı. Derviş ağanınki, püsküllü boynunu Arabın iki ön bacağı arasına sokarak onu, bir hayli geri geri götürdü. Arap ta kudurmuştu, kavisli boynunu eğerek Allının boynunu yere bastırmak istedi. O sırada ne oldu bilmem, ikisi birden halkın üzerine yıkılacaktı ki; hakemlerdenbiri haykırdı:

İzmir: Kordon boyu

Karşıyaka

Göztepe

— Urgancılar !..

Bir koşuşma oldu, ellerinde kalın urganlar taşıyan iki tarafın urgancıları, develerin bacaklarına urganları takarak ayırdılar.

Biraz sonra ortada yeniden tutuşmuşlardı. Derviş ağanınki gene boynunu Arabın iki ön bacağı arasına soktu.

Çandarlılı Halil beni dürterek:

— Yaz şimdi, Allı Arabı bir daha bağladı, fakat bu sefer sağlam. Eğer kapatırsa ne âlâ. Kapatamazsa kendi düşecek.

Koca meydanda, deve çanlarından başka hiçbir ses çıkmıyordu. Derviş ağa, siyah saka'larını sıvazlıyarak ortada zıplıyor:

— Hadi Allı.. Hadendi görem seni!...

Diye bar bar bağırıyordu.

O sırada Arap, Allının bağından kurtularak kaçmağa başladı. Bütün meydanda adeta bir kıyamet kopmuştu:

— Bravo Allı!..

— Efferin Allı, efferin!..

. . . .

Derviş ağayı Allının yanında buldum, elimi uzatarak:

— Tebrik ederim Derviş ağa.

Derviş ağa, bir elini bana uzatırken, öteki elini göğsünün üzerine koydu:

— Eyvallah oğlum.

— Ağam sana birşey soracağım?

— Buyur.

— Allının kaçıncı galibiyeti bu?

Derviş ağa elile Allının kıvrık boynunu okşayarak:

— Allım tam yirmi yaşındadır.. dedi, şimdiyedek otuz kere güreşti, onsekizin de yenildi emme, yenile yenile yenmesinide öğrendi. Bu onikinci yenişi. bundan sonra da yenilmez gari.

— Neyle beslersin bunu?

— Arpa unu, buğday, burçak; yazın da kabak.

— İyi bakıyorsun desene..

Derviş biraz da gevezeydi:

— Öyle iyi bakarım ki; bir tahta fırçasına kocaman bir kazma sapı taktım, her sabah bir tüp ağartıkla Allının dişlerini ovalarım.

Etrafımızı saran zurnacılar, zurnalarının ağzını Derviş ağaya çevirerek, olanca kuvvetleriyle üflüyorlardı. Derviş ağa.. parmaklarile kulaklarını tıkayarak:

— Hoşca kal delikanlı, dedi, seneye tekrar görüşürüz.

— Teşekkür ederim Derviş ağa güle güle, daha büyük muvaffakıyetler.

— Eyvallah...

Şimdi uzaktan uzağa işitilen:

Ankaranın taşına bak,
Gözlerinin yaşına bak.
Biz şanlıyız..
Çok şanlıyız...

1 — Allı ve Arap Güreşten önce
2 — Güreş başlarken
3 — Çandarlılı Halil (+) devesile

. . . .

Zurnalar ile köylülerin seslerine, davulun dom domile löm löm giden Allının çanı, tempo tutuyordu.

∴

Eskiden bizde horoz, koç güreştirmek gibi; deve güreşleri de çok büyük bir rağbette idi.

Köylerde, kasabalarda sık sık bu cins güreşler tertip olunur; komşu köy ve kasaba halkı davet olunurdu. Bu toplantılar, köylüler ve kasabalar arasında birçok samimî münasebetlere, müşterek işlere vesile olduğu gibi; gençler arasında güreş, müsabaka heyecanları uyandırarak, birçok kıymetli pehlivanların yetişmesine imkân hazırlardı. Bu eski an'aneleri ihya etmekte acaba ulusal bir faydamız olmaz mı?..

İzmir Karşıyaka 5 - 1 - 1936

Geşmişte Büyük Diplomasi Hatalarımız :

YUNANİSTAN

№ : 2

YAZAN :
Eski Büyük Elçi
SALİH MÜNİR ÇORLU

Eteriyanın varmak istediği gaye yalnız eski Yunanistanı ihyadan ibaret değildi. Türkiyeyi yıkıp onun yerine Avrupa kıt'asında büyük yeni bir Rum İmparatorluğu teşkil etmek idi. Herşeyden önce İstanbulu zaptedebilmek için ihtilâl reisleri Romanyayı üssü hareket ittihaz ettiler. İcraata başlamak üzere Kapudistiryanın kendilerine umumî nazır tayinini Çardan rica ettiler. Lâkin Kapudistriya Çarın pek has ve yakın bendelerinden olduğundan, bu vazifeyi deruhte edemezdi. Buğdan beyi iken Rusyaya firar eden İpsilanti beyin oğlu Aleksandır İspilanti beyi (ki generallık rütbesile Çarın yaverliğinde bulunuyordu) nazırlığa tavsiye edip getirtti.

Aleksandır gibi Çarın yaverlerinden bir ırkdaşlarının nazırlığa tayini, rumların ümitlerine kuvvet verdi. Buğdan beyi Soço bey ve sabık Eflâk ve Buğdan beyleri Moruzi ve Aleksandır beyler İzmir ve Filibe metropolitleri, İstanbul patriği Grigoryos ve bütün patrikhane heyeti cemiyete girdiler. Bu aralık âsî olan Yanya valisi Tepedelenli Mehmet Ali paşanın azli ve te'dibi için üzerine asker sevki lâzım gelmişti. Moranın muhafazasına memur asker kaldırılıp Yanya tarafına gönderilmiş idi. Tepedelenli Ali Paşa gaileler çıkararak devleti şaşırtmak maksadile Yanya, Arnavutluk ve Mora rumlarını, Sırplıları, Ulahları, Buğdanları, Akdeniz adalari hırıstiyanlarını isyana teşvik eylemekte idi. Hükûmetimiz münhasıran Tepedelenli ile meşgul olup, gerek onun ve gerek Eteriyanın tahrikâtile Mora hırıstıyanlarının faaliyetlerine delâlet eden emarelere ve Mora müslümanlarının şurada burada taarrüzlere uğramalarına ehemmiyet vermiyordu. Moradaki memurlarımız kocabaşıların verdikleri calî teminata kapılıyorlardı. Tepedelenlinin gönderdiği eşkiyanın tecavüzlerde bulunduklarına inanıyorlardı.

Gariptir ki Moralıların isyan etmek üzere bulundukları, İngiltere sefareti tarafından Babıâliye halisane haber verilmiş; ve o tarafa asker gönderilmesi tavsiye olunmuş iken, Babıâli tahkikat yapmak üzere «derya tercümanı» Nikola Moruzi beyi göndermekle iktifa etti. Halbuki Moruzi Eteriyaya girmiş olduğundan rumlara nasihat yerine: «Ne duruyorsunuz, çabuk isyan ediniz» demişti. Dönüşünde de vükelamızı, «Mora riayasından emin olabilirsiniz» diyerek aldattı. Ayni zamanda bazı metropolitler ile kocabaşılar: «İngilizler Tepedelenliye silâh ve mühimmat gönderiyorlar, İngilizler Morayı zaptedecekler. Mora sularını ölçüyorlar» zemininde Mora valisine efsaneler arzettiklerinden [1] Babıâli İngiltereden şüphelendi, sefaretin ihtarına kulak asmadı. Morayı askersiz bıraktı. Halbuki «divanı hümayun termümanı» Yanko Karayadi bey — ki devlete sadık idi — Eteriyanın ve İpsilântinin hazırlıklarını, Sultan Mahmudun nüfuzlu hususî bendelerinden olan Halet efendiye bildirmişti. Ancak Halet, Buğdan beyi Soçoyu, pek dost olduğu için, siyanet ederek padişaha ve vükelâya malûmat vermedi.

***

Romanyadan ta Moraya ve Adalara kadar dal budak salmış olan ihtilâl tertipleri kıvamını bulunca, Eteriyacılar: Sırplıların ayaklandırılmasına, Karadağlıların İşkodra tarafına saldırmasına, Tepedelenlinin maiyetindeki rum askerlerinin cemiyetlerine katılmasına, Akdeniz adaları ahalisinin isyana teşvikine, Eteriyacıların gemilerile Akdenizde cevelânlar yaparak tearruza geçmelerine; Rusya, Napoli ve Mısır hizmetindeki rumların Moraya çağrılmasına, Moraya silâh ve mühimmat gönderilmesine; Mısırdaki rum zenginlerinin vadettikleri ianelerin hemen toplanmasına, İstanbulda rum kaptanlarının gemilerini feda ile limanda hep birden ateş açmalarına; her gemiden karaya silâhlı on nefer çıkarılmasına; İstanbul tersanesindeki gemilerin, Tophanenin, kışlaların, hazinelerin, debboyların tutuşturulmasına, mühimmat ve harp levazımının zaptına, rum ahalinin silâhlandırılıp müslümanların katliam edilmesine; padişahın tutulması çaresine bakılmasına karar vermişlerdi. Türkiyenin sadıkı olan Eflâk beyini de zehirlemişlerdi. (teşrinsani 1820).

Babıâlinin bu tertibattan halâ haberi yoktu. Yalnız rumların suiniyetleri ola

[1] Vakıa İngilizler, mücerret harita tashihi için bir gemi gönderip kıyı sularını ölçmekte idiler. Fena niyetleri yoktu.

Türk idaresi altında iken Tesalyada Rum köylüleri

sağına dair bazı ihbarat vukubulduğundan, zabıta şüpheli rumları tetkike başladı. Eteriyacılar sırlarının duyulduğuna zahip oldular. İpsilânti Rusyada topladığı on bin gönüllü ile Besarabiyadan hemen Buğdana girdi. Buğdan beyi Soço, kendisini debdebe ile istikbal etti. İpsilânti: «Sizleri Türklerin zülmundan kurtarmak için silâha sarıldım. Çar külliyetli askerle imdadımıza gelmek üzredir» mealinde bir beyanname neşretti. Kalası tutuşturdu. Tunada, Protta müslüman gemilerini batırdı. Askerden ve ahaliden bir hayli müslümanı türlü eziyetler, işkenceler ile oldürttü.

Moskoflar Buğdana girdikçe her defasında halka zûlmederlerdi. Getirdikleri askerin masrafını ahaliye yükletirlerdi. Fenerli beyler de halkı soyarlardı. Bu sebepten herkes hem Moskoflardan ve-hem de rumlardan nefret etmişlerdi. İpsilânti de başındaki eşkıyayı ahaliye besletmeğe kalkmıştı. Halkı dilgir etti. Eflâklı vatanperverlerden Todor Vilâdemiresko etrafına on binden ziyade adam toplayarak rum manastırlarını zapt ile istiklâl davası açtı. Eflâk ve Buğdan boyarlarından birçoğu Fener beylerinden şikâyetle, ahalinin istedikleri bazı müsaadeler verilir ise, İpsilântiyi tenkil edip Vilâdemireskoyu da yola getireceklerini Babıâliye bildirdiler.

İpsilânti memleketinde lüzumu kadar taraftar toplayamadığından muvaffak olamadı. Sırplıları kaldıramadı. Diğer taraftan «İttifakı Mukaddesi» yapan hükümdarlar bu sıralarda Laybahta kongre suretinde toplanmışlardı. Misakları mucibince bütün ihtilâlcilerin her nerede olursa olsun ezilip sahabet edilmelerine karar verdikleri gibi; Meternihin teklifi üzerine Mora asilerine İtalyanın "Karbonarı,, ihtilâlcileri nazarile bakılarak haklarında merhamet gösterilmemesin ve Mora işine müdahale olunmasına, ve fakat Türkiye devleti Avrupa işleri haricinde kalmış olduğundan, devletlerce Türklere muavenet mecburiyeti buludduğuna karar verdiler.

İstanbuldaki Moskof elçisi İstrogonof, İpsilantinin kendi kendine ihtilâlcilerin başına geçtiğinden, ve Rusya hizmetinden çıkarıldığından bahisle, Türkiyenin ihtilâlçileri tedip etmesine Çar tarafından asla karışılmıyacağına dair resmi tebligatta bulundu.

İpsilanti ise Vilâdemireskonun hakkından gelmek üzere Bükreşe doğru yürümüştü. Vakıa hasmını pusuya düşürüp öldürdü, lâkin kendi taraftarlarile aralarında çıkan ihtilâf dolayısile fırkası dağıldı, kuvveti azaldı. Türkiye tarafından üç koldan sevk olunan askere mukavemet edemeyip münhezim oldu; birçok telefat verdikten sonra kaçarak canını kurtardı. Avusturyaya iltica etti. Fakat şansölye Meternih İpsilantiyi refakatindeki kardeşi ve ihtilâlcilerin bazı reisleri ile beraber Monkaçi kalesine

Türkiyeye karşı isyan eden Moralılardan bir grup

gönderip hapsettirdi. Bu bozgunlar üzerine Eteriyacılar Eflak ve Buğdanda dikiş tutturamıyarak dağıldılar, savuşup Moraya gittiler.

***

İspilantinin isyanından takriben bir sene önce Tepedelenli Ali paşayı tenkil için Mora valisi Hurşid Paşa, Mora hıristiyanlarını âciz görüp, askeri, ve eli silâh tutan müslümanları yanına alarak Yanya tarafına gitmişti. Halbuki Mora hıristiyanları memleketlerinin boşaldığını görünce, islâm köylerini, kasabalarını basmağa ve yakmağa, ele geçirdikleri müslümanları öldürmeğe başladılar. Hattâ Eteriya kaptanları, paskalya gecesi katliâm ile müslümanları kesip mahvetmeğe karar vermişlerdi. Hazırladıkları çeteleri dağlara gizleyip yerleştirmişlerdi. Fakat müslümanlar, rumlardan şüphelenerek kalelere can atıp sığındılar. Eteriyacılar müslümanların silâhlanıp birkaç yerde birkaç el ateş etmelerine, sırlarının meydana çıktığı manasını verdiler. Paskalyayı beklemiyerek umumen harekete geçtiler (mart 1821). Az zaman içinde ihtilâl ve isyan tekmil Moraya, Eğriboza, Akdeniz adalarının çoğuna hattâ Selâniğe kadar yayıldı. Eşkıya kaleleri muhasara ettiler. Devlet askeri bunları birçok taraflarda sındırabildiyse de, kara yollarının çoğu eşkiya elinde idi. Rum korsanları da deniz yollarını kesmişlerdi. Bir aralık İstanbula denizden zahire sevki bile güçleşti.

***

Eteriyanın hazırlıklarının ve teşkilâtının ehemmiyeti İstanbulca, İpsilantinin isyan haberi geldikten sonra anlaşılmış; Mora vukuatı da vükelamıza ve herkese endişe vermişti.. fakat hükûmet her tarafta rumlara karşı halkta peyda olan cereyanı durdurmuş idi. Hükûmet günahsız ve kabahatsiz olan rumlara ilişilmemesine dair bir ferman çıkarmakla beraber yeniçerilere ve topçulara [1] ihtiyaten birkaç bin silâh dağıtılmış, ve halk ta kendiliğinden silâhlanmışdı. Avamdan ve yeniçeri kabadayılarından bazıları rasgeldikleri kabahatsiz hıristiyanlara çatmağa, zorla paralarını alıp dükkânlarını soymağa, hattâ ecnebi tüccara bile tecavüze başladılar. Fransa baştercümanını ve İngiltere sefareti başkâtibini dövdüler.

Buğdanda ihtilâl çıkar çıkmaz Fenerli beylerden Eteriyaya girenler ile milletin ileri gelenlerinin çoğu Rusyaya kaçmışlardı. İstanbulda Eteriyacılradan belli başlı kimse kalmamış gibi idi.

Hükûmet, taarruza ve soygunculuga kalkanları cezalandırarak aşayişi temin etti. Çarın, Eteriyacıları takbih ile muavenette bulunmayacağını ilân etmesi de, rumlara yeis ve fütur verdi. Patrik Grigoryos metrepolidlere, papaslara nasihatnameler. emirnameler gönderdi. Eteryiacıları aforoz etti. Lâkin Mısır mollası Seyyit Mehmet Sait efendinin Akdenizde korsanlar tarafından tutulup, zevcesi ve gemide bulunan hacılarla beraber vahşiyane bir surette öldürülmesi, İstanbulda son derece galeyanı mucip oldu. Bu sırada Patrik Grigoryosun âsi Moralılar ile muhabere evrakı ele geçdiğinden, Grigoryos azl olundu ve işte ilgileri sabit olan beş muteber rum ile beraber asıldı.

Hükûmet, her tarafta rumlar hakkında ağır ve şiddetli muameleler etmeğe başladı. İslam aleyhine kalkan rumların öldürülmeleri ve mallarının iğtinam edilmesi hakkında vilâyetlere fermanlar gönderdi. Gerek Patriğin asılması, ve gerek bu fermanların gönderilmesi rumlara pek fena

[1] Eteriyanın techiz ettiği korsan gemileri 177 kadar idi.

tesir etti. Sönmeğe yüz tutan ihtilâl ateşi yeniden alevlendi.

Ondan sonra hükûmet, artık haklıyı haksızı gözetmeyerek kaçak Fenerlilerin akrabasından ve taalükatından bulabildiklerini yakalayıp idam, ve mallarını müsadere eder oldu. Vakıa rumların da müslümanlar hakkında irtikâp eylediği cinayetler tarife sığmaz derecede idi. Yalnız Morada Tripoliçede kestikleri kadın, erkek, çocuk müslümanların mikdarı on iki bini geçiyordu. Bu cinayetleri, cellâtlıkları Eteriyanın en büyük reislerinden olan Marko Buçarı bile takabih ederek arkadaşlarını itham etmişti.

***

Önce Çar Aleksandır Eteriyayı himaye etmediği halde, Laybah kongresinden sonra Kapudistirya ve Puzudo Burgo gibi has bendelerinin tahrikâtına kapılarak rumlara merhamet göstermeğe, ve onlara nakden ianelerde bulunmağa başladı. Vakıa rumluk muhabbeti Rusyada artmış ve «Ehli Salip» vari bir cereyan peyda olmuştu. Herkes «Dini İsa ehlini kâfirlerin (yani müslümanların) kahrı altından kurtarmak» istiyordu. Fermanlar, İstanbulda ve vilâyetlerde rumlar hakkında edilen şiddetli muameleler; ve hasseten ortodokslar arasında hazreti İsanın vekili addolunmakla pek muhterem sayılan Patriğin asılmasi; ve memleketeynde bazı kiliselerin müsademe esnasında yıkılması, yanması Çarın dini hissiyatını incitmişti. Moskof sefiri İstrogonof aldığı talima a istinat ile 1) Memleketeynde tahrip edilen kiliselerin yapılmasını; 2) «Hıristiyan dininin» ciddî kefaletle teminini; 3) Hıristiyanlardan kabahatli olmayanlara ilişilmemesini; 4) Eflak ve Buğdanda ahden tesisi mukarrer olan idarî tanzimatın icrasını; ve Türkiye askerinin çekilmesini havi üç gün vadeli bir ultimatum verdi. Bu ultimatumda «Rusya devleti, hıristiyanların mahvedildiğini ve dini İsanın hakarete uğradığını görüp te seyirci gibi duramaz. Avrupanın sulhünü, asayişini tehdit eden bir devletin mevcudiyetinin bakasına razı olamaz» deniliyordu.

Babıâli elçinin istediklerini kabul etmedi. İstrogonof ta yerine küçük bir memur bırakarak memleketine gitti. Çar bizden şikâyetle dostu olan devletlere müracaat etti.

Prusyanın, 1813 tarihinde Napoleonun pençesinden kurtardığı için, kendisine yardımı olacağını; Fransa, 1815 muahedesinin pek muzır ahkâmını Rusya sayesinde tahfif ettirdiğinden Fransızları kendisine müsait bulacağını memul ediyordu. Bu zanlara mebnidir ki Petersburg kabinesi, Prusya, Ayusturya, Fransa ve İngiltereye hıristiyanlık hissiyatını tahrik edecek tarzda suzişli birer nota teblig etti. Rusya tarafından Türkiyeye harp ilân edildiği ve Türkiyenin inkırazı vukubulduğu takdirde Rumeli için ne şekil ve surette bir taksimat ve tanzimat yapılmasını tensip edeceklerini sordu. Birlin kabinesi Rusyanın birkat daha büyüyüp, tahakkümünü arttırmasından korkarak, zamanın gidişine uygun bazı vesileler bularak, Çarın Türkiye hakkındaki fikirlerine ortak olmadı.

Fransız kabinesi, Fransanın zararlı muharebelerden henüz çıktığını, ve dahilî müşkülatla da uğraşmakta olduğundan haricî işlere karışmaktan çekinmeğe mecbur olacağını bildirdi. O sıralarda İngilterde hariciye nazırlığında bulunan Lord London Deri, Türkiyenin bekasını İngilterenin haricî politikası icabatından addedenlerden idi. Milletin efkârı umumiyesi de ayni itikatta idi. Onun için Rumelinin mukasemesi bahsine giremeği bile kabul edemeyeceğini bildirdi. Avusturya şansölyesi prens Meternih ise: "Şark mes'elesinin halline k[...] şılacak ve Rusyanın ilerlemesine mâni [...] Türkiyenin mahvına yürünecek olur[...] umumî harp olur. Bunca zahmetle t[...] ettiğimiz Avrupa muvazeneti bozulur, [...] min huzuru kalmaz. İhtilâlcilerin kahr[...] tenkili ve meşru hükûmetlerin mevc[...] yetlerinin muhafazası için teşkil etti[...] «İttifakı mukaddes» zeval bulur,, der[...] O," rumlara ihtilâlciliklerinden do[...] düşman idi. Onun için Çara karşı T[...] yeyi haklı ve rumları haksız göste[...] Petersburga: (Çarın «tesisine delâlet e[...] ittifakı mukaddes» gibi şerefli bir m[...] Yunanlı âsilere çiğneteceğini memul [...] meyiz) tarzında müdaheneli sözler [...] etti; ve rumlar istiklâle nail edilir[...] diğer bazı milletlerin, ve hususile Lehli[...] serbestliğe ve istiklale kavuşmak için i[...] edeceklerini de ihtar ederek Çarın zih[...] bozdu. Onun üzerine Çar Moralıların, [...] hanın nizam ve asayişinin düşmanı add[...] diğini ilân etti; fakat Moskof diplo[...] larından Kont Titaçefi Viyanaya yoll[...] Meternihle anlaştırıp Mora ihtila[...] teskinini temin edecek bir sureti te[...] yaptırdı ki (Nisan 1822) hülâsası şu[...] ibaret idi :

1—Çar, Şarkta münferiden faaliyette [...] lunmayacak - Türkiye ile Rusya aras[...] zuhur edecek ihtilâfların halli için «C[...] yeti Düveliye» nin vesatetin müracaat [...] nacak.

2 — Mora mes'elesi hakkında [...] letler ileride münasip bir karar itt[...] eyleyecekler.

3 — Rusyanın Ulah ve Buğdana [...] istediği şeylerin kabul edilmesi için Av[...] turya devleti Babıâli nezdinde teşebbüs[...] bulunacak.

Bu karar üzerine Meternih İngiltere[...] beraber Türkiyeye müracaat etti; [...] sane ve dostane nasihatler ile, Rusyanın [...] rizasına muvafık surette, bir itilafname y[...] mağa muvaffak oldu. Memleketeyn voyvo[...] lıklarının Fenerli beyzadelere veril[...] usulü terkedildi. Beyliklere yerli [...] yarların tayini şartile Ligor Giga Efl[...] İstorca Buğdan voyvodalıklarına me[...] oldular. Her iki emaretin imtiyazları t[...] olunup, beylerin hassa askeri mekamı[...] olarak «beşlu neferatı» namile Memleket[...] de bulundurulan yeniçeri efradı azaltıl[...]

Bu sureti tesviye Çarı memnun etmi[...] onun için bir sene sonra Varnada top[...] nan «İttifakı mukaddes» kongresinde: «M[...] ra mes'elesi Türkiynin dahili işlerinden[...] Bu işe ecnebi devletlerin karışmağa salâhi[...] ti yoktur. Rumların isyanı ve ihtilâli m[...] ruiyet esaslarına mugayir bir hareket[...] tarzında, Meternihin teklifi üzerine veri[...] kararı tastik etti.

Moralıların, kongreden ve Papadan m[...] avenet istemek için Andrea Metaks[...] riyaseti altında gönderdikleri vekiller, A[...] konaya kadar gelmişler iken, kongre ka[...] rile memleketlerine defoldular.

Türkiye idaresinde iken Olimpos dağları eteğinde Katerin kasabasında Rum kadınları

Faydalı Tetkiklerden Hulâsalar:

MERHALE ve SINIF FİKRİ

Yakınlarda ölen, Fransız romancısı Pol Burje (Paul Bourget), içtimaî sınıfların mahiyetlerine çok nüfuz etmiş bir adamdı. Şu var ki o, bu sınıfların "meratip silsilesi,, nden ziyade, aralarındaki farka saplanmıştı; ve birinden diğerine daima geçilebileceğini de inkâr etmiyordu.

Bourget yalnız, bu biribirine geçişi, faaliyete getirmek, veya batileştirmek şıklarında tereddüt ediyordu.

Fransız muharrirlerinden Corpechot, bir mecmuada, Bourget'yi, bu noktadan tetkik ediyor ve romancıaın "Etape - Merhale,, ismindeki kitabındaki tezini tahlil eyliyor. Çünkü; romancı "Merhale,, de sınıflar hakkındaki kanaatini, epice muğlak bir tasvir içinde boğduğu için, ondan herkes ayni mânayı çıkaramıyor; ve münekkitler, ikiye ayrılarak, bir kısmı Bourget'nin işçi sınıflarını sevdiğini, diğer kısmı da sevmediğini iddia ediyorlar.

Corpechot, burada, Bourget'ye ait hatıralarından istiane ederek diyor ki:

"Bourget,, liberallerin en ileri gelenlerinden olan ve hırsın meşruiyetini müdafaa eden Kont d'Haussonville'e verdiği cevapta: İşçi sınıflarına, "ehliyetsiz oldukları için,, devlet idaresini vermenin aleyhinde olmakla beraber, "beşerî bir kıymet,, izafesinden kaçınmadığını söylüyordu. Daha da ileri giderek, halka doğru yürüyen muharrirlerin "fikrî şefkat,, bahsinde kanaatini şu suretle tasrih ediyordu. "Şefkattan bahseden, zenginliği bir tarafa, fukaralığı diğer tarafa ayıran kimsedir,,. Ve sonra şu sözleri ilâve ediyordu:

"Tabiat zenginliği nerede.. fikir zenginliği nerede?. Liseden çıkan edebiyat yahut fen talebesi gibi, kitaplara sürünmüş olan değersiz bir yüksek kültür çırağı nerede. Bir Riesener'in, yahut bir Oeben'in şaheserleri önünde çalışarak zevkini yükseltmiş bulunan iyi bir san'at işçisi, meselâ doğramacı nerede?..

. . . .

"Ben; bu iki gencin münasebetinden doğabilecek karşılığı, vuzuhla görüyorum. Halka mensup bir adamın bizzat henüz pek zaif ve hakikatten pek uzak olan bir fikrin ıttıratsızlığı ile temasının pek faydalı olamıyacağına kaniim. Bu, tam demokratcasına bir hatadır. Bu hal, birinde tabiî bir surette.. sadece ve halk görüşleri çerçevesinde inkişaf eden halk tipi güzelliğini anlayamam anı neticesidir,, .

Corpechot, diyor ki:

— Bu mütalâalar, Bourget'nin, işçi sınıflarına karşı sevgisizliği olmadığını gösteriyorlar.

Münekkit, daha ileri giderek, büyük romancının "işçinin, yerinde yükselmesi.. İşçinin işçi olarak inkişaf eylemesi.. meslekî güzideliğin ve kuvvetli bir meratip silsilesinin, san'atin teşkilâtı içinde olması,, hakkında tebellür eden samimi temennisinin, bugünkü kooperatif hareketi ile tahakkuk etmekte olduğuna inanır gibi görünüyor.

Fakat münekkid, hatıralarının kuvvetile "Merhale,, deki muğlak tezi aydınlatamıyor; çünkü Bourget'nin kanaati, birçok Colbert'ler (Colbert bir çuhacının oğlu idi) yetiştiren Fransanın, mazisinin verdiği tecrübeler ve hakikatler önünde sarsılıyor.

M. Râsim Özgen

Çar rumları sahabet etmeyince, her tarafta Moralıların Türkiyeye karşı duramıyarak amana düşecekleri, ve artık ortada dava kalmayacağı ümidi uyanmıştı.

Halbuki o vakitki ordumuzun perişanlığı, kumanda başına geçen paşaların, beylerin iktidarsızlıkları ve idaresizlikleri sebebile devletimiz âsilerle başa çıkamıyordu.

***

Bir avuç Moralının, Türkiye gibi büyük bir devlete mukavemetle kendilerini ezdirmemelerini ve Akdenizde parlak işler görmelerini, Avrupa halkı beyeniyordu. Buna, Yunan dostu olan mutaasıpların propagandaları tesiratı da munzam oldu. Rumlar hakkında her tarafta bir meyil ve muhabbet uyandı. İlkönce bu cereyanı ihdas eden Fransa ricalinden, âlimlerinden, ediplerinden birtakım maruf kimseler idi. Başlıcaları: Viktor Hugo, Kamil Dölavinyi ve Şato Biryan olup; eski Yunanistana ait hatıraları nesir ve şiir ile yazdılar. Moralılara muhayyel ve mübalâğalı kahramanlıklar; Türklere de esassız ve muhayyel cinayetler atfeden bu müheyyiç manzumeler, makaleler; hıristiyanların dini hissiyatlarını tahrik ediyorlardı. O yolda ki cereyana uyanlar, aralarında cemiyetler teşkil ettiler. İaneler toplayarak Eteriyacılara para, silâh, mühimmat, gönüllü zabit ve birçok efrat gönderdiler. Yunan aşkı ve muhabbeti Almanyaya.. İsviçrenin ahalisi Fransız ırkından olan nahiyelerine (en ziyade Cenevreye) ve İngiltereye intikal etti. Oralarda da komiteler yapılıp paralar ve gönüllüler toplanıyordu. Bu komiteler, Londra piyasasından Yunanistan namına sekiz yüz bin İngiliz liralık bir istikraz yapılması için ruhsat aldılar. Mora âsilerinin Türkiye sularına koydukları ablukaya riayeti, hükûmete kabul ettirdiler. Bu suretle zımnen rumlara müstakil bir millet sıfatını verdirmiş oldular. Meşhur şair Lord Bayron ile general Norman, Hasting ve kolonel İstanhop bir hayli gönüllü efrat ve silâh toplayarak gaza için Moraya gittiler. «Yunan Muhipleri Umumî Cemiyeti» unvanile teşekkül eden heyet namına Cenevreli Eytar hıristiyan devlet ve milletlerini, müslümanlar aleyhine cihada davet ediyordu. Rumlara her suretle muavenette bulunmanın dinen farzolduğunu, ve insaniyet icabından bulunduğunu ilân eyleyordu.

***

Hükûmetimizin, zapt ve rapta gelmez, talimsiz, ve terbiyesiz efrattan mürekkep sevkettiği ordular, iş göremeyip, kaleleri terkederek sahile çekilmişlerdi.

(Arkası var)

O, Bir Günahkâr Değildi!...

№: 7

YAZAN:

CEMAL ATAÇ

II

Günler o kadar tatsız ve zevksiz geçiyordu ki, Elmasla yaşadığımız yeni evliliğin bile, neş'esini ve hazzını bulamıyorduk. Köylerden akın akın insanlar geliyor, kafileler halinde geçip gidiyorlardı. Bu kafilelerin sayısı çoğalıp kalabalığı arttıkça, arkada da boşluklar açılarak gedikler büyüyordu. Tarlalar, biçilemeden kalmış; harmanlar sürülemeden unutulmuştu. Kadınlar tırpana sarılmış, dört beş yaşındaki çocuklar düvenlere oturtulmuş, mahsulü kaldırmaya uğraşıyorlardı. Bostanlar tamamen harap olmuştu. Gelip geçen kafileler silip süpürüyordu. Giden, her şeyini yüz üstü bırakmış, kalanlar da gidenlerin tahribatına uğramış; hasılı her taraf bir ziyan ve zarar taununa tutulmuştu. Ağlayan gözler, inleyen yürekler, dua ile mırıldanan dudaklar, bazan da inkisar, ve tazallümle hayıflanıyorlardı. Memleketin üzerinden bir sam yeli esmişti ve fakat arkası kesilmemişti. Kim derdi ki bu belâ tam dört sene sürecek ve neticede de memleketi dört tarafından ateşe verecek...

Biz de, isteksiz bir gayretle harmanı kaldırmaya uğraşıyorduk. Son yığını savururken, harmana bir jandarma uğradı; elindeki pusla da benim de ismim vardı. Elimdeki yabayı Elmasa verdim.

— Al yavrum! artık herşey sana kaldı. Dedim ve doğru şubeye gittim.

Daha pekçok akran gelmişti. Hepimizin meçhul bir neş'esi vardı. Memleketin bu yaslı havasından çıkıp cephelerin gürültülü ve gümbürtülü, ölümlü tehlikeli siperlerine koşmayı, daha zevkli ve heyecanlı buluyorduk. Herkes biribirine takılıp şakalaşıyordu. Aramızda yeni nişanlılar, bir iki gecelik evliler de vardı. Ençok onlara musallat olup kızdırmak, utandırmak, mahcup etmek suretile eğleniyorduk. Uzunboylu, yaşlı bir zabit elinde bir defterle göründü. Bir sürü isim okudu. Orada bulunanları bir tarafa ayırdı. ve: "Haydi doğru kışlaya!„ dedi. Biz sessiz ve sedasız kışlaya gittik; orada da bir muamele filân olacak sanıyorduk. Halbuki bizi koğuşlara doldurduktan sonra, kapıları kapadılar ve süngülü nöbetçiler diktiler. Bu vaziyet birdenbire fevkalâde canımızı sıktı, ve çok gücümüze gitti. Mahbuslar gibi kışlaya, hem de bu yaz gününde kapalı koğuşlara tıkılmamızın sebebini anlamak için lâf söyleyecek, birşey soracak kimse bulunmadı. Nöbetçiler ise:

— Biz ne bilelim hemşerim! emir böyledir işte, kimseyi bir yere bırakmayın! dediler.

Hepimiz hayrete ve hiddete düşmüştük: «Bu ne demektir? Biz vatan hizmetine çağırılıp elimizden dirgenleri, yabaları, tırmıkları bırakıp geldik. Eğer bizi hemen göndereceklerse bile gideriz; lâkin hırsızlar, kaçaklar, caniler gibi üstümüze kapıları kilitleyip, nöbetçi dikmek ne demektir?.. Buna düpedüz kepazelik derler. Çağırın zabiti ona söyleyelim...» diye bağıranların had ve hesabı yoktu. Hattâ bir aralık kapıları kıralım ve çıkıp gidelim diyenler de oldu. Yüz kişiden fazla idik. Hepsi bir heyecanla sarsılmıştı. En küçük bir teşvik kışlayı bile tarumar edebilirdi. Hemen öne atıldım:

— Yok arkadaşlar! kapı kırmak filân doğru değildir. Bu kapı Devlet kapısı, millet malıdır. Onu koruyan bir de asker vardır. Biz kapıyı kırsak bile, bu defa da nöbetçiyi öldürmek istersiniz. Çünkü o, bu kapıyı muhafazaya memurdur. Siz zorlarken o size ateş edebilir. Siz de onu yoketmeğe çalışırsınız. Halbuki onun günahı olmadığı gibi, biz de günaha girmemeliyiz. Hele sabredelim bakalım elbet bir çaresi bulunur.

Benim bu sözlerimi birçokları muvafık ve makul gördüler.

Pek âlâ Demir bey, sen okumuş bir arkadaşsın, her yolu bilirsin; ne dersen o olsun. Ancak uğradığımız bu haksızlığın sebebini de bizim tarafımızdan sen soracaksın. Diyerek çekildiler. Herbiri bir gruba girip yine lâfa daldılar. Fakat benim de sinirlerim oynamıştı. Bu işe bir türlü yol veremiyordum. Bir aralık bir kâğıt yazıpnöbetçiye verdim. Bunu zabite göndermesini söyledim. Bir iki saat geçti, gelen ve giden yoktu. Birden bire aklıma birşey geldi. Bizi, bunca zamandır merak eden ailelerimiz, elbet bizi aramışlardır. Acaba onlara ne oldu ki kimse gelmiyor?.. Bu da ikinci bir galeyana sebep olabilirdi. Hiç sesimi çıkarmadım. Ben, yazdığım kâğıdın cevabını beklerken, kışlanın dış kapısınun önünde bir gürültü koptu. Kadın erkek sesleri gittikçe yükseliyor, büyüyordu. Nihayet bu gürültü avluya kadar yayıldı, ve kışlanın avlusu velveleli bir kal- balıkla doldu. Bir aralık bir silâh patl- dı. Onu müteakip tabanca ve mavz- sesleri biribirine karıştı Eyvâh! dedi- her halde bizi görmeğe, halimizi sorm- ya gelenlerle nöbetçiler arasında müs- deme oluyor!.. Ne fena, daha şimdide- biribirimize giriyoruz. Koğuştakiler te- rar ayaklanmışlardı:

— Ne oluyor, neler oluyor? bu silâ- sesleri nedir? yoksa!..

Bu yoksa; her şeyi ifade eden b- yoksa idi. Herkes birden kapılara yükle- diler. Kırdılar ve dışarı çıktılar. Nöbe- çi bir tarafa çekilmişti. Gecenin kara- lığında hâlâ tabanca sesleri gürlüyord- Herkes karma karışık bir şeyler bağır- yordu. Şuursuz ve delirmiş bir heye- can vardı. Bütün sesimin bütün ku- vetile bağırdım:

— Hemşeriler!.. Hemşeriler!.. N- oluyorsunuz! kime kurşun atıyorsunu- gâvur mu geldi!.. Bu, ne demektir? silâ- atanlar, atmasın. Hep birbirinizi vu- caksınız!.. Buna serserilik derler. Ke- silâhları!...

Bu feryadım yerinde bir tesir yaptı Silâhlar sustu. Uğultu kesilir gibi old- Fakat şurada burada inleyenler vard- Hemen onların imdadına koşuldu. İk- nöbetçi asker ve ahalidenbeş altı ki- yaralanmışlardı. Bu manasız ve budal- ca hareketin neticesi, böyle acıklı o- muştu. Nihayet anlaşıldı ki gelenle- nöbetçiler içeri bırakmamışlar, araların- da münakaşa olmuş nöbetçi silâhın- davranınca ateş etmiş; bundan büsbü- tün hiddetlenenler de. Nöbetçilere ate- etmişler. Karşılıklı bir müsademe olmu- Biz yaralılarla uğraşırken, jandarma v- asker kuvvetleri kışlayı çepe çevre çe- virmişler. Bizi buraya tıkan ve bütü- bu hadiselere sebep olan şube reisi d- başlarında... Bu herifi hemen orad- tutup asmak lâzımdı. Ağzı çok bozu- olan bu adam haykırıyordu. Hem d- en çirkin ve en ağır bir lisanla hayk- rıyordu. Hiç kabahati olmayan hal- ve askere küfürler yağdırıyordu. Galeya- yeniden başlamak üzere idi. Heme- önüne geçmek için tekrar ileri atıldı- ve:

— Arkadaşlar, kardeşler! kendiniz- geliniz, bir şeydir oldu. Bunu üretme- yiniz. Devletin emrine itaat edini- Düşman, cephelerde kardeşlerimizi yağ- mur gibi kurşuna tutarken, biz de burad- biribirimizi mi boğazlayacağız. Heme- dışarı çıkın ve evlerinize gidin. Yarı- sabah görüşürüz. Hem burada ne va- ki geldiniz. Biz ölmedik ya, haydi kar- deşler, haydi hemşireler, haydi hemşe-

...., Elmasla yaşadığımız yeni evliliğin bile ....

riler! dağılınız ve gidiniz.

Kalabalığın içinden, birtakım sesler yükseldi ve beni de tehdit etmeğe eylemeğe başladılar. Lâkin ben aldırmadım. İsrarla dağılmalarını, bir vak'aya daha sebebiyet vermemelerini; bazılarına da şahsen hitap ederek işi büyütürlerse mes'ul kendilerinin olacağını söyledim. Bu sırada Elmasın da sesi duyuldu. O da kadınları teskine çalışıyordu. Halk nihayet savuşup gitmeğe karar verdiler. Kapıdan çıkmaya başladılar. Fakat, çıkanların rasgele yerlerine sopalar, dipçikler iniyordu. Feryatlar, istimdatlar göklere çıkıyordu. Mutlaka bir hadise daha olacaktı. Kapı önüne koştum. Ve oradaki jandarmalara da:

— Yapmayın hemşerim. Günahtır. Halkın ne günahı var. Niçin dövüyorsunuz?.. diye hitaba mecbur oldum. Zabitin sesi hemen işidildi:

— Yakalayın bu köpeği, yakalayın! Bütün işlere sebep olan odur. İçeride nutuk veriyordu.

Benim mukabeleme meydan kalmadı, dört beş kişi üzerime çullandılar. Ve yaka paça yere yıktılar. Rasgele vurmaya başladılar. Canım yandıkça sesimi kısıyor, birşey söylemiyordum. Biraz bağırsam ortalık yine karışacak diye korkuyordum.

(Arkası 31 inci sayfada)

SPOR

Paris civarındaki bisiklet yarışında küçük çocuklar

Küçükler Arasında Bisiklet Yarışı

Fransanın her tarafında bisiklet müsabakalarına büyük bir ehemmiyet verilmektedir.

Fransada yapılan bisiklet müsabakalarının en büyüğü Oto ismindeki günlük spor gazetesinin tertibettiği "Fransa,, turu müsabakasıdır. Muntazam bir pisit üzerinde yapılan bisiklet yarışlarından bşaka, dağlık arazide yapılan bisiklet Kros müsabakaları da fazla rağbet görmektedir.

Paris civarında, yaya bisiklet müsabakası yapılmış, buna çok küçük çocuklar iştirak etmıştir.

İstanbulda Oturup Garmiş'de Kaymak, Amerikanvari Bir İştir.

Almanyanın Garmiş şehrinde yapılan Dördüncü Kış Olimpiyatları nihayetlendi.

Sürat, mukavemet, atlama ve Hokey maçlarile sona eren müsabakalar Norveç, İsveç, Fenlandiya gibi şimal memleketlerinin muvaffakıyetile geçti..

Senenin yarısından fazlasını kar altında geçiren bu memleketlerin sporcuları, akıllara hayret veren yarışlardan sonra, birçok milletleri geride bıraktılar..

Hokey maçlarında, her Olimpiyatta zaferden zafere koşan meşhur Kanada takımı da, bu sene İngiltere karşısında ilk defa boyun eğmek suretile 2 - 1 gibi ufak bir farkla mağlûplar sırasında ikinci olarak yer aldı..

Nereden estiği belli olmıyan bir hareket üzerine, senede birkaç defa Uludağa gitmek imkânını bulan kayakcılarımız, sessiz sedasız soluğu Garmişde aldılar..

Dünya sporcularını bir arada toplayan Olimpiyat müsabakalarından uzak kalmak, medeni âlem içinde yaşayan milletler için pek kârlı bir iş sayılamaz.. Bizde ötedenberi bir hastalık var. Memleketimize gelen her spor mütehassısının lâfile kuyuya iniyoruz.

Bir zamanlar eski atletizm antrenörü Aleksi Abraham da, beynelmilel müsabakalarda mutlaka muvaffakıyet göstereceğimizi ileri sürer, hattâ bu fikrinde iddia ile israr ederdi.

1928 de Peştede yapılan Macaristan şampiyonasından, Amisterdamda yapılan Olimpiyada kadar bu fikrinde çivi gibi saplanmış olan Aleksi Abraham, düşe düşe Balkan oyunlarına kadar indi. Kuvvet ve kudreti malûm olan bizim atletik, Tim ne bizi.. ve ne de hocayı bir türlü tatmin edecek iş göremedi, geçti, gitti.

Ankarada beden terbiyeri hocası olan Alman Ridel de, Uludağda güle eğlene kayan çocukları görünce, Garmiş Parkta yıldızlara erişeceğimize evvelâ kendi, sonra da bizi inandırdı..

Olimpiyatlara gitmiş olanlar için indi muhakemelere, muhayyel efsanelere inanabilmek, nihayet lâfıgüzaftan ibarettir.

Olimpiyat oyunlarının yapıldığı Parisin meşhur Kolomb stadına, çivili pabuçlar ayağımızda çıktığımız zaman, biz de kendimizi koşuyor sanıyorduk.

Amerikalı, Fenlandiyali, İngiliz atletleri arasında birdenbire silindiğimiz zaman, Hanya ile Konyayı anlamış; ertesi gün süt dökmüş kedi gibi koca sitadın bir kenarına sinmiş kalmıştık!.

49 milletin iştirak ettiği Paris Olimpiyadında biz de sonuncu geldik.. Dünya atletlerinin telâşı içinde bizimle değil başkaları, bizimkiler bile meşgul olmak fırsatını bulamadılar.

Binlerce atlet içinde herkes, kendi derdine düşmüş bir hayhuy gidiyordu.

Garmiş Parkta yapılan Kış Olimpiyadı daha ziyade kışı ve karı olan milletleri alâkadar ettiğinden, orada görünen herkesi takibetmek kolaydı.

Netekim Avrupadan gelen haberler, orada bizim bir alay mevzuu olduğumuzu anlatmaktadır. Elin hamurile erkek işine karışılmıyacağını bilmemiz lâzımdı.

İstanbulda oturup Garmiş dağlarında kaymak, Amerika garabetlerini yaya bırakacak bir iş oldu!..

İstanbul Kros Kontri Şampiyonası

Kış sporlarının en mühimmi.. hiç şüphe yok ki en mühimmi; ve belki de en mühimlerinden biri Kros Kontri tabir edilen kır koşularıdır.

Avrupa ve Amerikada pek büyük rağbet gören kır koşularına binlerce atlet iştirak eder. Açık hava sporlarının en zevkli ve en faydalısı olan bu hareketi her siporcu seve seve muntazaman yapar.

Takım koşusu halinde yapılan bu kır koşularına, son zamanlarda bizde de yeni ve büyük bir rağbet gösterilmeğe başlanmıştır.

Geçen haftalarda, İstanbul atletizm heyeti tarafından tertip edilen İstanbul Kros şampiyonasının birinci müsabakası Şişli Hüriryetiebediye tuğla harmanları yolu üzerinde yapıldı.

3000 ve 5000 metro olarak yapılan bu müsabakalarda 62 atletin yarış yapması, hemen hemen şehrimizde şimdiye kadar yapılan kır koşularının en kalabalık bir yarışını teşkil etmektedir.

3000 metroluk koşuya Beşiktaş, Halkevi, Fener Yılmaz, Çeşmemeydanı, Beyoğlu spor kulüpleri iştirak etmisler, neticede takım itibarite birinciliği Beyoğlu spor kulübü kazanmıştır.

5000 metroluk koşuya da Beşiktaş, Halkevi, Güneş, Fener Yılmaz, Beyoğlu spor kulübünün atletleri iştirak etmiş, ve birinciliği Beşiktaş, ikinciliği de Güneş kulübü atletleri kazanmıştır.

1936 senesinin ilk kır koşusu: büyük, küçük bütün kulüplerin rağbetine mazhar olmuş, parlak bir atletizm hareketi olarak geçmiştir.

Önümüzdeki kış mevsimi içinde daha dört büyük kır koşuları vardır ki, bunların biri Kadıköyde, biri Veliefendide, biri Heybeliadada, en son müsabaka da Taksim-Gümüşsuyu - Dolmabahçe - Maçka - Harbiye yolile Taksim stadında bitecek koşudur.

Berlin Olimpiyadından Boş Dönmiyelim!

İdman Cemiyetleri İttifakı umumî merkezi İstanbulda yaptığı iki günlük bir toplantıdan sonra, on birinci Berlin Olimpiyat müsabakalarına iştirake karar verdi.

Pek kat'î olmamakla beraber, Berlin olimpiyat oyunlarına iştirak edileceği daha birkaç seneden önce belliydi.

Nedense, yumurta kapıya gelmeden harekete geçmeyen bizler, herkesin elinin ayağının bağlandığı bir sırada, en sıkışık zamanlarda iş görmesini âdet etmiş gibi, mutlaka bu son dakikayı beklemekte israr eder dururuz.

Federasyonlar merkezinin, Berlin Olimpiyatları için bugün karar vermiş olmasını yine bir nimet addetmek lâzımdır.

Ağustos başlangıcında yapılacak Olimpiyat müsabakaları için, önümüzde altı ay çalışılabilecek kadar bir zaman vardır.

Bu müddet zarfında bütün federasyonlar mesai proğramlarını çizerler, Olimpiyat vesilesile bu proğramı noktası noktasına tatbike çalışırlarsa, bu işteki kazanç cidden büyük neticeler verebilir.

Bu büyük neticeler Olimpiyatlarda müsabaka kazanmağa, bazı arkadaşların söyledikleri gibi, büyük bir muvaffakıyet göstermeğe kâfi gelmiyecektir.

Şukadar ki; bu büyük hareketler memleket sporuna büyük bir faaliyet getirecek; ve bu suretle yapılacak işlerden esaslı bir surette istifade edilmiş olacaktır. Muazzam ve çok esaslı spor teşkilâtlarile yürüyen milletlerin, insan kuvveti üzerindeki muvaffakıyetleri, birkaç aylık idman mahsulü değil, senelerin verdiği büyük bir tecrübe, ve bütün bir milletin o spora karşı gösterdiği ciddî alâkanın mahsulüdür.

İngiltere, Amerika, İşveç, Fenlandiya, Japonya ve Almanya gibi spor işlerini bir ihtisas mertebesine yükseltmiş; ve her gün o işte biribirinden bir parça daha ileri gitmek için uğraşan ve çalışan milletlerin, Olimpiyat sahalarına bir eser olarak çıkardıkları, dünyanın en olgun sporcularıyla boy ölçüşmek; sade bizim değil, bizim gibi birçok dünya sporcularının harcı değildir.

49 milletin muhtelif cins ve kabiliyette atletleri içinde: Harolt Loit gözlüklerile koşu pistini allak bulak eden Amerikanın küçük zencisi Edi Tolan gibi 100 metroyu 10 saniye üzerinde koşan bir atlet, milyonlarca insan içinden bir tane ancak çıkıyor.

Bir günde üç birincilik kazanan, Fenlandiya bayrağını 7 defa Olimpiyt direğine çektiren Pavo Nürmi gibi koşucular, fevkalbeşer insan ismini alıyor. Ayni dikkat ve ihtimam ile, bütün teknik kuvvetin en ince noktasına kadar vücutlarını hazırlayan binlerce sporcunun bir arada toplandığı Olimpiyatlarda, senelerce büyük bir emekle yetiştirilenler, fevkalbeşer insanlar karşısında sönüp gitmektedir.

Spor varlıkları, bir sürü kuru kalabalıktan ileri gidemiyen bizler için, Olimpiyatlarda en büyük muvaffakıyet : gördüklerimizden istifade etmek, bilmediklerimizi öğrenmek, ve imkân buldukça onları memlekette tatbika çalışmaktır.

İsimleri dünya sporcuları içine karışmıyacak kadar sönük olan bir avuç atletin, altıncı Balkan oyunlarında bizi ne hale soktuğu henüz unutulacak kadar tarihe karışmadı.

1924 ve 1928 Olimpiyatlarından sonra şimdi de 1936 Berlin Olimpiyatlarına gidiyoruz!

Bu defa bari eli ve kafası boş olarak dönmiyelim!..

Ö. Besim Koşalay

SON BUSE

— Başı 7 inci sayfada —

acı acı gülerek: —Ne iğrenç değil mi? dedi.

Kadın ürkek, şaşkın bir halde sordu.

— Ne!..

— Bu ciğerlerimden kopup gelen kanlar... İğrendin mi!.. Söyle?..

— O.. hayır!..

— Beni öpebilir misin?

— Tabii...

Kadın yaklaştı. Adamın boynuna kollarını doladı; ve kızıl dudaklarını uzattı. Erkek, uzun uzun bu taze yüze baktı, anlamak için.. Hayır, ne merhametin yalanı, ne de ufak bir iğrençlik yoktu. Yumuşayan, titreyen bir sesle:

— Demek hâlâ seviyorsun?.. diye sordu.

Kadının başı sallandı; hasta göğse düşerken hıçkıra hıçkıra ağlıyordu:

— Ben de yalnız seni sevdim.

— Peki neden kaçtın?

— Bilmiyorum.. o, bir delilikti... Deǧişik bir hayat, heyecanlar.. hatta ıstırap beni çekiyordu. Bilmiyorum.. anlatamam. Senden, seni seve seve kaçtım.. sonra utandım; dönemedim.. Hem o hayat beni kara, iğrenç bir bağla bağladı, sürükledi. Sürükledi ama artık bıktım. Tahammülüm kalmadı.. Yoruldum, adeta çürüdüm.

— Zavallı Meli.. zavallı yavrum..

— Bana acıyor musun... Neye öyle gülüyorsun?

— Ne budalayım ben, bilsen seni neden çağırdım.. Anlamadın değil mi?

— Görmek için..

— Hayır; götürmek için, beraber götürmek.. seni bırakmağa tahammül edemiyordum.

— Peki, öldür..

— Hayır; yapamam, yapamam ki..

— Çünkü seni sevdiğime inandın..

— Belki...

— İnan, götürsen de.. bıraksan da seninim.. Zaten ben yalnız senin oldum; ötekiler iğrenç, ürküneç rüyalardı. Hayat değildi, aşk değildi, sen değildin. Çılgınlık, bir delinin buhranları, saçmaları, idi.

Adamın gözleri sonsuz bir zevkle süzüldü. Kadının kollarına vücudünü biraz daha bıraktı. Bir şey söylemek, ihtimal teşekkür etmek için dudaklarını açtı. Fakat bir hırıltı, ve bir parça kan çıktı. Boynu büküldü, kadının göğsüne düştü, gözlerinde hâlâ o zevkli mana vardı. Kadın birkaç saniye kıpırdamadan durdu... Sonra yavaşça: «Bülent!» dedi.. ses yok.. Ürkek bir hareketle göğsünde agırlaşan vücudü itti. Boğuk bir patırdı ile yere yuvarlandı. Meliha göğsünü yırtan bir çığlıkla geri fırladı. Sonra, yine ufak bir ümitle yaklaştı; adamın yüzünü kendine doğru çevirerek bağırmağa başladı:

— Bülent.. Bülent.. Bülent cevap ver ne olur?.. Bülent..

Sarstı, ve nihayet anladı. Artık çarpmayan göğsü üstüne düşerek, hıçkıra hıçkıra ağlamağa başladı. Gittikçe daha sıkı sarılıyor, bırakmak istemiyordu. Çılgın bir arzu ile başını kaldırdı; kanlı dudaklardan öptü.. Fakat bu soğuyan dudaklar, ve soğuyan kan: "Son Buse" buzlu bir hançer gibi birden beynine saplandı.. uzayarak bütün vücudüne yayıldı. Düşüncesiz bir hareketle yerinden fırladı, kilidi açtı, merdivenleri deli gibi indi. Sokak kapısının sürğüsünü çekti. Karanlıkta, lekesiz bir kadın vücudü gibi uzanan karlı sokağı çiğneyerek, sert rüzgârın nefesini tıkadığının farkına varmadan, koştu.. koştu.

Almanyada Hitlercilerin Ir Nazariyesi

Yazan:
HABİL ADEM PELİSTER

— 1 —

Irk Nazariyesi Nereden Çıktı?

On sekizinci ve on dokuzuncu asırlarda büyük meseleler münakaşa edilmişti. Daha doğrusu, hıristiyanlığın on beş asırlık «fikir düşmanlığı», «akıl yok, nakil var» taassubu yıkılmıştı. İnsan aklı, fikri eline almış, dünya meselelerini «akıl» la anlamak istiyordu.

Darwin, tekâmül nazariyesini kurmuştu. Tabiatta herşey, daima ilerilemekteydi. Ve en son ilerleyişinde de ya şeklini değiştiriyor, ya cinsin en kuvetli ve en zeki cinsi oluyordu. Maymun, nihayet insan olmuştu.

Ya insan, ne olacaktı?

Maymunun, çeşit çeşit cinsleri vardı. Bunların bir kısmı, geri, bir kısmı da ileri cinsdenni. Nihayet, «Goril - Şimpanze» gibi bir «hâkim maymun ırkı» geliyordu. İnsanın da böyle cinsleri ve böyle «hakim insan ırkı» yok muydu?

Bu iki mesele, eski devirlerde yoktu. O zamanlar, ya insanlarda ruh vardır, diyorlar; veya insan zekâsının «ilâhî nur», «tabiat vergisi» gibi bir bilgi kaynağından akıl aldığına inanırlardı. İnsanlar arasında bir fark görülmiyordu. Yalnız, hakimilk, esirlik gibi bir ayrılık kabul edilmişti.

On sekizinci asırda, İngiliz filozofu Hum, aklın hakimiyeti esaslarını kurmağa başlamıştı. Alman filozofu Kant, Aristo mantığını yıkınca, Hum'un fikirleri sistemleşti. Ruh da, ilâhî nur da, tabiat da akıllardan çıkarıldı. İnsan, kendi kendisinin Allahı oldu.

O zaman, bu nazariye ile insan ırkı nazariyesi birleştirildi. Alman tarihcilerinden Klemm, insan cinsinin en mütekâmil ırkını aradı. Filozof Nietsche de bu nazariyenin felsefesini yaptı: "insan üstü Übermensch,,nü yarattı.

İlkönce, Klemm tarafından ortaya atılan ve sonraları Fransız Gobineau tarafından da edebiyatı yapılan bu «hakim insan ırkı» nazariyesinin İngiliz H. Chamberlain, ve Fransız Vacher de Lapouge gibi iki âlimi de yetişti.

Bugün, Almanyada bu nazariyeyi devlet işi yapan iç işleri bakanı Dr. Frick,

Hitler'in Amerika Mecmualarında çıkan bir karikatürü

Fransız antropoloji mütehassısı Profesör Vacher de Lapouge'in talebesiydi. Onun sistemine göre hareket etmektedir. Kafatasının ve diğer uzuvların tekâmül şekillerini kabul eylemektedir.

Millî Sosyalist fırkasının Kültür şefi Rozenberg ise, ingiliz H. Chamberlain'in «tarihten netice» sistemini ileri sürmektedir. Bu iki sistem, biribirinden ayrıdır. Hitlerciler, her ikisini birleştirmeyince de «hakim insan ırkı» nazariyesini isbat edemediler, gitti.

* * *

«Hakim İnsan Irkı» Nazariyesinin Şekli

Hitlerciler diyorlar ki:

"Tarihi kim yapmış, insan fikrini kim yaratmış ise, dünyayı da o ırk idare ed cektir. Dünya tarihi gösteriyor ki, dün tarihi Ariyen ırkının eseridir. İnsan fi de Ariyen insanının aklından yaradılmışt

O halde, Ariyen ırkının hakkı ya tan malıdır veya yumrukla tanıtılacaktır. Çü kü, insanın da tekâmül etmesi tabiidi En mütekâmil maymundan insan olduğ gibi, en mütekâmil insan olan Ariye ırkından da "insan üstü- Ubermensch,, me dana çıkacaktır. Sonra, «bu insan üstü ırkı da ilerliyecek, insan aklı genişledikç genişliyecektir.

Eğer, Ariyen ırkının bu tabiî hakk kabul edilecek olursa, dünyada bozulma sulh olur. Ariyen şefler tarafından e

yüksek insan fikirlerile diğer ırklar idare olunur. Hayat, tekâmül yolunda geri bırakılmaz, her insan da ırkının kabiliyetine göre hayattaki vazifesini yapar.

Bugünkü genel sefalet, dünya işlerinin karışıklığı ve insan tekâmülünün duraklaması ise, Ariyen ırkının geri ırklarla karışması, geri ırkların fikirlerini alması ve kendi eseri olan dünya tarihinde geri ırklara mevkiler, istiklâller vermesi gibi hatalardandır. Bunlara bir son verilecek olursa, herşey yoluna girecektir. Zaten bugünkü medeniyet te Lâtinlikten kurtulmuş, Ariyen ırkın medeniyeti olmuştur. Ariyen ırk, kendi medeniyetin hakimi olur olmaz, hilkattaki vazifesi başına geçmiş olur.

Bu Ariyen ırk, Cermen ırkıdır. Dünya, bu ırkın hakimiyeti altına girecektir, girdireceğiz!,,

Führer Hitler'in "Meine Kampf - Mücadelem,, eserinde ilmî bir isbat yolu tutulmamıştır. Fakat, Almanya gibi en yüksek kültür memleketinde bu fikirlerin delilsiz ortaya atılma'arı da akla gelir şeyler değildir. Bu büyük iddanın delillerini münakaşa etmeden önce, bu iddanın bugünkü hudut ve ifadesini de kaydedelim ki, nazariyenin doğruluğu, yanlışlığı anlaşılabilsin!

Bugünkü Alman harp akademisi modern harp tabyesi Profsörü Bansec'nin «Arazi ve Irk meselesi (1)» kitabında okuyoruz ki, Ariyen ırkının hareket sahası, Avrupadır. Cermenler, her asırda Avrupaya hakim olmuşlardır. Cermen ırkı, Şarka ve cenuba doğru da bir çoğalmak ve yeni arazilere yerleşmek hareketinden ayrılmış değildir. Yalnız, Fransa ile İngiltere bu Cermen hareketinin önüne geçmektedir. Çünkü, Fransanın şimalinde Fransızlaşmış yirmi milyon Cermen vardır. İngilterede de böyle!. Bunlar, her iki devlette de hakim sınıftır. Ariyen oldukları için, Almanya Cermenleri gibi düşünürler, harp ederler ve oralarda altmış, yetmiş milyonluk « esir » leri idare ederler, onları Almanlara saldırırlar. Tarihin bu sayfasını kapamak için, Fransayı istilâ ederek, yirmi milyon Fransızlaşmış Almanı da Fransadan, şarkî Prusya hudut içerilerine (Rusya Ukranyasına) tehcir etmekten başka bir çare yoktur. Bu belâ, böylece ortadan kalkdıktan sonra, İngiltereyi istilâ olunur, Avrupada «cihan imparatorluğu»nu kurulur.

Dünyanın en yüksek kültür ve sanayiini temsil eden Avrupada, böyle bir Cermen hükûmeti kurulur, kurulmaz, Ukranya yolile Rusya içlerine, Tuna yolile de Akdeniz sahillerine inilecek, dünyaya da hükmolunacak!

Bansec'nin bu fikirleri, birinci imparatorluk devrinde general Fon Bernardi'nin Büyük Harpten önce neşrettiği «Ya cihangirlik veya ölüm -Weltmacht oder Niedergang» kitabında da vardı. Alman tarihcisi Treitschke'de de. Kayser Vilhelm, bu fikirle büyük harbe girmiş, bozu'muştu. Bansele, bozgunun Fransız Cermenlerinden ileri geldiğini ortaya atarak, mağlûbiyetin sırrını keşfetmiş kanaatinde olsa gerek!

Görülüyor ki, Hitlercilerin ırk nazariyesinde Cermen hudutları yazılı değil. Bizim Yavuz, öne getirilen dünya haritasına bakınca:

— Dünya, bir padişaha yetecek kadar büyük değil!

söylemiş. Hitlerciler içinde öyle!

Hitlerciler, herhangi bir cihangir gibi dünyayı zabtetmek istemiyorlar. Belki, kendi haklarını geri almak ve hilkatın kendilerine verdiği vazifeyi yapmak istiyorlar. Bunun içindir ki, iddalarını bir medeniyet davası gibi müdafaa ediyorlar. Şimdiye kadar, iki müdafaa şekli ortaya atıldı:

1 — Tarihî şekil - hareket nazariyesi
2 — Saç, göz renkleri ve kafatası şekli - Kan nazariyesi

Tarihî Müdafaa Şekli

Buna Rosemberg - Chamberlain - Gobineau - Klemm sistemi de diyebiliriz. Bunlar, tarihin neticelerinden ve tarihî hareketlerin başlarına geçen büyük şeflerin ırklarından, bir ırk nazariyesi kurmuşlardır. Diyorlar ki, dünya tarihinde iki büyük hakikat vardır:

1 — Beyaz insan, tarihin her asrında renkli insanı idaresi altına almıştır.

2 — Beyaz insan, tarihin büyük hareketlerini, keşiflerini, düşünme buluşlarını ve medeniyetini kurmuştur.

Halbuki, dünyada beyaz insandan ayrı renkli insan da vardır. Madem ki renkli insan, birinci derecede bir tarihî rol oynamamıştır. Bu renkli insanın da zekâ, akıl ve hareket kabiliyetleri azdır. Bunlar, beyaz insan kadar tekâmül edememiştir. O halde, insan cinsini ırklara ayırırken, beyaz insanı en mütekâmil ırk kabul etmek doğru olmaz mı?

Bu ilk tasnifte beyaz ırk, sarı ve zenci olmayan ırklardır: Afrika ve Avusturalya zencileri, Çinliler, Japonyalılar, Moğollar ve Hindistan Melâzyalıları, Amerika yerlileri!

Sonra, beyaz insanlar arasında da ikinci bir elekten geçme işi olmuştur. Beyazlar da:

1 — Sarı saçlı, mavi gözlü insanlar

2 — Kara saçlı, kara gözlü insanlar gibi ikiye ayrılmıştır. Çünkü, tarihin dört büyük ileri atılışı da sarı saçlı, mavi gözlü insanların eseridir:

1 — İlk medeniyetleri kurarak fikre bir bünye vermek

2 — Büyük imparatorluklar kurarak dünya işlerini disiplin altına almak

3 — Dünyada yeni araziler keşfederek üniversel bir hakimiyetin esaslarını kurmak

4 — Makineyi keşfederek tabiatın kuvvetlerine hakim olmak

Hitlercilere göre, kara saçlı, kara gözlü beyazlar, ya bu dört atılışı taklit etmişlerdir. Veya bu atılışların içinde bir malzeme vazifesi görmüşlerdir ki, asıl yaradılış sebepleri de bu malzeme vazifesi olmaktır. Fakat, acaba öyle mi?

İlk medeniyetleri kimler kurmuştur: Sarılar mı, siyahlar mı?

Tarihin dört beş bin senelik vak'alarını biliyoruz: Orta Asya, Anadolu, Irak, Mısır, İran, Yunanistan, Albanya, İtalya, Adalardenizinde, Yemen, hatta Meksikada birer medenî devlet kurulmuştu. Fakat, sarı saçlılar memleketinde böyle bir medeniyet yoktu. Roma devleti, Cermenlerle ilk çarpıştığı zaman mağlûp olmuştu. Cermenler, Romaya girmişler, hazineyi ve hediyeleri almışlar, geri dönmüşlerdi. Romadan biricik istedikleri şey de: ailelerile yerleşerek çiftcilik etmek için kendilerine toprak verilmesiydi.

Romalılar, çıplak atlar üzerinde, av derisi elbiseli Cermenlerin uzun boylarından, pala bıyıklarından ve ölüme doğru atılışlarından ürkmüşler, Romada ilk defa olarak sarı saçlı, mavi gözlü adam görmüşlerdi.

Alman tarihcilerinden Mumssen böyle söylüyor, diğer tarihciler de böyle! Hitlerciler, o fikirde değildir. Onlar diyorlar ki, Roma sitesi, daha önceleri, bin sene önce, Romaya gelen Cermenler tarafından kurulmuştu. Bunun delili de Roma asılzadelerinin ve Roma büyüklerinin Cermen tipinde adamlar olmasıydı. Sezarın, Ogüstün heykellerini tetkik ediniz, bu vücutları, bu gözleri, bu başları bugünkü Almanyadan başka bir yerde bulamazsınız.

Bunlar, buralara gelmişler, bu siteleri kurmuşlardı. Yalnız, bunların hakimiyetleri bittikten sonradır ki, melez ırklar yerlerine geçmişler, bu medeniyetleri inkıraz ettirmişlerdir. Diğerleri de böyle... Çünkü, eski Yunanın elimizde kalan bütün heykelleri Cermenlere benzemektedir. Sonra, birçok heykellerin sarı saçlı, mavi gözlü oldukları da anlaşılmaktadır. Hatta, Hindistanın şimalindeki Sikh'ler da birer Cermen tipinden başka birşey değildir. Halbuki, medeniyet te bu heykellerdeki insanların eseri değil midir?

Hitlerciler soruyorlar:

— Niçin, bu sarı saçlı insanlar kaybolduktan sonra bu medeniyetler de yıkıldı?

Cevaplarını da kendileri veriyorlar:

— Buralardaki Cermenler, azlıktı. Uzun muharebelerde yıprandılar, geri ırklarla karıştılar. Hem kendilerini, hem de medeniyetlerini mahvettiler.

Almanya, bu hatayı işlemiyecek, bugünkü medeniyeti mahvetmiyecektir!

. . . .

Roma ve Yunan tarihlerini pek güzel biliyoruz: Buraların inkişaf zamanlarında sarı saçlı, mavi gözlü adamlar yoktu. Yalnız Yunanistanın Mora kısmında mavi gözlülere tesadüf olunmaktaydı ki, heykeltıraş Skopas, meşhur Aphrodite heykelini, Korentli mavi gözlü, sarısaçlı Laïs'i model alarak yapmıştı.

Mavi gözle sarı saç, Makedonyada vardı: Büyük İskender ve onun ordusu gibi. Bugün bile, Makedonyalıların büyük bir kısmı böyledir, bir kısmı da maviye kaçan gri göz ve sarıya kaçan kestane saçlariyle bu hakikati göstermektedir.

(Arkası var)

[1] Bu kitap, İngilterede büyük bir heyecan uyandırmıştı. Alman hükûmeti, korkusundan kitabı piyasadan toplattı, İngiltereye resmen tarziye verdi. Fakat, Banse yeni bir kitap yazdı ve daha ileri gitmekten çekinmedi. H. P.

Bayanlar Sizin İçin :

İLKBAHAR MODALARI

Kostüm ve Şapkalrr

1 — Siyah kadifeden bere, tepesinde dört köşe olarak konmuş kırmız siyah yuvarlaklar vardır. Büyük delikli vualt. Elbise siyah kadifeden.

2 — Kardinal şapkalarını takliden yapılmış kırmızı fötr şapka. Omuzları büzgülü ve raglan. Gümüş renkli manto.

3 — Üstüne inciden bir salkım tutturulmuş, siyah fötr şapka. Çene altından siyah ipek bir bantla tutturulmuştur. Rop, birer büket kılıplerle tutturulmuş bir kapla tamamlanmaktadır.

4 — Doğrudan doğruya meşhur ressamların tablôlarından ilham alınarak yapılmış siyah satenden şapka. Başta Minglerin tasları, miğferleri gibi durmaktadır. Pilise volanlı rop siyah satendendir.

5 — Yeni bir formada olan bu bere çam yeşili rengi hasırdandır. Önü iki kanat gibi kıvırık durmaktadır.

Dantel Tuvaletler...

1 — Koyu mavi ipek dantelden dans ropu.

2 — Beyaz pamuk dantelden akşam tayyörü. Robun yakası dik, kolları kabarık, sırtı dekoltedir.

3 — Koyu mavi dantelden uzun redingot, kolları (Mèdicis) denilen biçimde...

Mevsimlik Mantolar

1 — Sarı deve tüyünden devrik yakalı, cepli manto. Erkek biçimi aynı renkte şapka.

2 — Maron ve siyah karışık, yünden klâsik manto tayyör. Kenarları maron şeritli bej rengi fötr şapka. Bu şapkanın biçimi papaz şapkalarını andırmaktadır.

3 — Dört cepli gemici biçimi manto. Hasırdan Kanotiye şapkasile beraber.

4 — Yünden, gemici biçimi manto. Yaka devriklerinde hafif bir fantazi vardır. Dört köşesi kırık panama şapka.

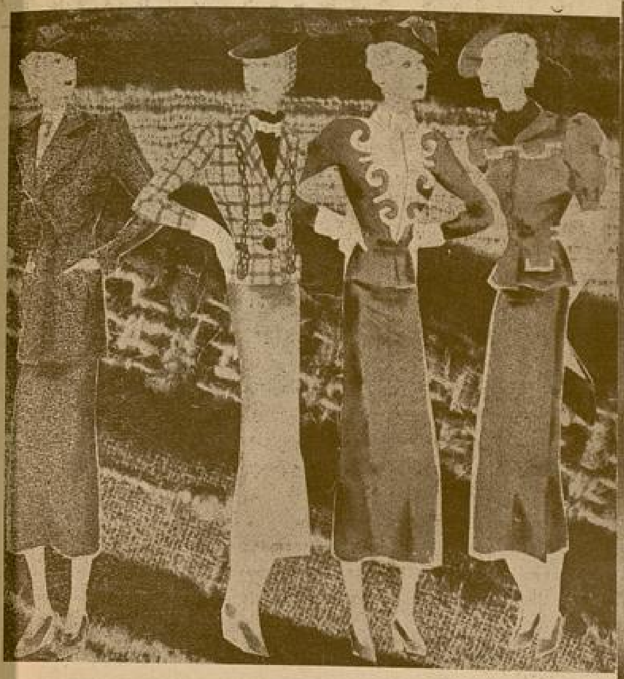

3

1

5

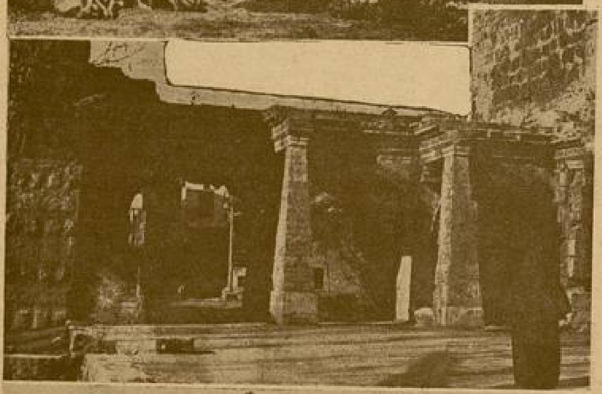

1 — Antalya şehri 2 — Yenikapı caddesi 3 — Ana okulu
4 — Tarihî Adriyen kapısı 5— Balkıs harabeleri

KADIN UÇURUMU

— Başı 3 üncü sayfada —

— Çocuklar gibi, oyuna daldın Cahit! Yoldan geçenler bize bakıyorlar..

Sesler, durmadan uğuldarken, doğruldum. Arkadaşım koluma geçti. İlerliyoruz...

İçimde, görülmemiş bir şeyi görmenin heyecanı ve keyfi var..

Her yan taze yeşilliklerle dolu... Geniş bir şoseye çıktık. İki tarafı fundalıklar sarmış, yabani naneler, ılık, güneşli, havayı kokularile doldurmuş... Şoseyi bırakarak soldaki fundalıkların içine daldık. Büyük bir dikkatle, çoraplarımızı dikenlerden koruyarak yürüyoruz...

Kıyıya gelince, büyük kayalıkların bir köşesine oturduk. Deniz, bile diplerde.. Karşı sahil, şelâlelerin köpüklü sularile süslü.. Güneş pırıl pırıl! . Güllerin, sonra da uçurumun değişik güzelliklerinin verdiği heyecanla unutmuştum: Niçin kadın uçurumu diyorlar?

Arkadaşıma sordum:

— Kadın uçurumu, adını nereden almış?

O, durdu, uzaklara baktı; sonra yavaş bir sesle:

— Çok acı! dedi. Uçurumun tüyler ürpertici bir geçmişi var?

Merakla sordum:

— Nasıl?

O, yine biran durdu, sonra:

— Buraya, dedi, çok eski zamanlarda, kötülük yapan kadınları, şalvarlarına birer kedi koyarak, günahlarının cezasını çekmek üzere, aşağı atarlarmış..

Arkadaşımın yavaş sesle söylediği sözlerle, iliklerime kadar ürperdim. Kulaklarıma kadın çığlıkları, kedi bağırmaları doldu..

Küçük bir taş parçasile dakikalarca inleyen uçurumun, günahkâr kadınları sularına çektiği zaman, nekadar uğuldayacağını haykıracağını, düşündüm.

Gözlerimin önüne, uçurumun dibindeki küçük, parlak ayna gibi su geldi...

Kimbilir, kaç günahkâr güzeli içine almak için, parçalanmış, kırılmıştı?!..

Sönen Bir Yıldız

— Başı 9 uncu sayfada —

olmuyordu. Ve her gün, Gilbertin şöhretini baltalayan rakipler çoğalıyor, "Broadway,, dan: Herbert Marshall, Georges Breut, Clark Gable gibi New - York sahnelerinin en muktedir artistleri akın akın Hollywooda geliyorlardı. Gilbert inad etti, birkaç kötü film çevirdi; fakat artık şöhretinin gittikçe azaldığını görüyordu.

Bu sırada "Virginia Bruce,, isminde sevimli bir müptedi ile evlendi. Bu genç kadın Gilberti masum bir aşkla sevdi, ve ona mesleğini feda etti.

Fakat, yavaş yavaş unutulduğunu gören Gilbert, hayatın lezzetini kaybetmişti. Bu izdivaçta da, diğerlerinde olduğu gibi, neşe ve saadeti bulamadı...

Garbo, geçmiş günlerin hatırasına hürmeten, ona kendini göstermesi için son bir fırsat verdi. Kraliçe Kristin de "partenaire,, olarak Gilberti istedi. Fakat bu da onu, unutulmaktan kurtaramadı.

Beyaz perdenin en çok sevilen bu şahsiyeti, bitkin, alkolden ciğerleri yanmış, yalnızlık ve acı içerisinde ölüp gitti; ve kendisile beraber bütün bir devreyi, âdeta maziden bir parçayı alıp götürdü.

Bugün, Gilbertin muvaffakıyet kazanmış filimlerini yeniden perdelerimizde görüyoruz; fakat "Şen Dulun,, kont Danilosu artık Maurice Chevalier; "Anna Kareninin,, "Vronsky,, si Frederic Marçhtır. .

O, Bir Günahkâr Değildi!..

— Başı 23 üncü sayfada —

Dayağın şiddetinden bayılmışım; kendime geldiğim zaman kasaba kışlasının bodrum katında, izbe bir toprak oyuğunun içinde idim. Üstüm başım sırsıklam, etrafım, yaş bir çamurdu. Bundan anlıyordum ki üzerime bir hayli de su dökmüşlerdi. Bu suları, ya beni ayıltmak, yahut ta büsbütün işkenceye sokmak için dökmüş olacaklardı. Vücudüm öyle fena ağrıyor, etlerim o kadar acı acı sızlıyor, kemiklerim ufalanıp dökülüyor gibi o kadar dayanılmaz bir ıstırapla yanıyordu ki; ayılıp kendime geldiğime pişman olmuştum. Başımı, örümcekli ve rutubetli taş duvara dayayarak, ihtiyarsız ve mecalsiz inlemeye başladım. Ne sesimi duyan, ve ne de merhamet edip bir arayan çıkmadı. Gün yine akşama yaklaşıyordu. Ne günahım vardı? Kabahatim ve kusurum ne idi? Bir hailenin önüne geçmek.. halkla hükümet arasında bir vak'anın çıkmasına mâni olmaya çalışmak; ve haksız yere hakarete uğrayan halkın tahammülünü arttırmak için söz söylemek., zulümlerini onlara bir hak gibi bağışlayarak, isyana yüz tutan kalabalığı susturmak. ve nihayet biribirini öldüren masum insanları bu cinayetten mennetmek; işte bütün yaptıklarım bundan ibaretti. Ve bunun için ben buraya tıkılmış, bir cani, bir canavar haline sokulmuş, sağlam bir yerim kalmayıncaya kadar düğülmüştüm. Aman yarabbi! bu kadar haksızlık, bu kadar zulûm yapabilmek için insanlar, ne kadar katı yürekli ve kötü ruhlu olmalıdırlar!.. Sokaktan gelip geçenlerin ayak sesleri bana kadar geliyordu. Amma, benim sesim göğsümden ayrılarak biraz daha öteye gidemiyor, derisi yırtık körük gibi fos fos diyen bir şeyler boğazımda yayılıp kalıyordu. Paslı demir parmaklıkların arasından birçok ayaklar görünüyor, ama kimse eğilip te aşağıya bakmıyordu. Bir aralık küçük bir kâğıt yazıp sokağa atmak istedim ve güçlükle kâğıdı yazdım. Fakat yerimden kalkıp pencereye kadar yükselemedim, Dizlerime bir kalbur dolusu çivi çakılmış gibi kemiklerim etlerime batıyordu. Yasım, canımın acısından daha çoktu.

Bu zulûm ve bu ahlâksızlıkla büyük bir harbin hakkından nasıl gelinebilirdi. Beni bu hale koyan veya koyduran zabiti düşündüm. Birdenbire beynimin içinde kızgın bir burgu döndü, döndü, döndü... Bütün kafamı delik deşik ederek beynimi gözlerimden akıttı. Bu adama "Şamlı binbaşılar„ derlerdi.

(Arkası var)

NECİP BEY YAĞSIZ KREMİ

SOĞUK HAVA CİLDİ ÇİRKİNLEŞTİRİR

Buna Biricik Çare :

On sekiz Enstitü Profesörleri diyorlar ki: "Cildinizi soğuk ve sıcaklardan korumak için, hayvanların aslî cevherleri alınmak suretile VOG ismiyle müesser bir madde bulunmuştur.

Bu madda : Necip Bey Yağsız gündüz Kremile, Yağlı gece Kremine katılmak suretile cilde fevkalâde bir güzellik ve beyazlık verir. "Necip Bey Kremi formülü bir sırdır. Bu krem büyük fedakârlıklarla elde edilmiştir.

Necip Bey Pudraları : Yağsız Krem köpüklerile yapılmış olduğundan cilde tabiî bir güzellik ve beyazlık verir. Hemen bir tecrübe yapınız.

NECİP BEY PUDRALARI

NECİP BEY YAĞSIZ BRİYANTİNİ

NECİP BEY RUJLARI

NECİP BEY KİRPİK TUVALETİ

NECİP BEY SABUNLARI

Her mağazada bulunur — Deposu: Eminönü No. 47 — NECİP BEY Mağazası

DİKENLİ ÇİT

— *Başı 15 inci sayfada* —

Tekinin açıkgözlülüğü hepsini sevindirmişti. Yalnız, köşeye çekilen İhsanın yüzünü, derin bir mahzunluk bulutu kaplamıştı...

— 10 —

— Aylâ ağlıyorsun!

Genç kız, kulağına yavaşca fısıldayan Sevin'e döndü. Gülümsedi. Sonra başını sahneye doğru çevirdi.

Büyük salonda binlerce insan, soluk almadan duruyor gibiydiler. Bu kıpırdısız salonda, yüreklere dolan bir çağlıyan akıyor, dinliyenlerin içlerindeki ağrıları, gündelik duyguları sürükleyip götürüyor, ruhları ulaşılması güç hislere kavuşturuyordu.

Sahnenin gizli ışıkları altında kuyruklu siyah piyano donuk pırıltılarla görünüyor, önündeki taburede Necip Cevad kendinden geçmiş çalıyordu. İnce, uzun parmaklı elleri tuşların üzerinde uçuyordu sanki!.. Dağınık saçları alnına dökülmüş, yüzü her zamankinden başka. Binlerce gözün bakışlarını duymuyor, hissetmiyor... Herkesten ayrı bir âlemde yaşıyor gibiydi.

Dakikalar biribirile eğlenerek saat oldu. Necip Cevadın rüzgâr gibi uçuşan elleri yavaşladı. Çağlıyanın suları eksildi. Sesler küçüldü; köpükler dağıldı. Nihayet damlacıkların düşmesi duyuldu. Sonra uçsuz bir sessizlik...

Necip Cevad ayağa kalkmıştı. İnce uzun vücudünü saran siyah elbiseleri içinde ne güzel görünüyordu. Susan salonda, gökgürlemesine benzeyen bir alkış tufanı kopmuştu... Boş sahne bir ânda sepetler, buketler.. çeşit çeşit, renk renk çiçeklerle dolmuştu.

Necip Cevad hafifce eğildi. Yüzü sararmış, yorgun görünüyordu. Doğrulunca, yeşil gözlerinde belirsiz bir aranışla kalabalığın içine baktı.

Alkış susmuyor, alkışlayanlar yorulmuyorlardı. Bütün salon halkı ayağa kalkmış, gözlerde çılgın sevinç ışıkları yanıyor ve alkışlıyorlardı. Genç sanatkâr, sahneye çiçek taşıyan adamın getirdiği çiçeklerden küçük bir buket sarı gülü alarak çekildi. Onun arkasından dakikalarca alkış oğuldadı.

— Aylâcığım, gözlerinden halâ yaşlar damlıyor.

«Sevin» genç kıza sokulmuş, nazlı, tatli bir sesle soruyordu.

Aylânın dudakları gülümsüyor, içten, yürekten gülümsüyor. Gözleri içten, yürekten ağlıyordu.

— Ağlıyor mıyım Sevin?.. Farkında değilim...

Rengi solmuş, taze yanaklarından sızan yaşları hissetmiyordu sanki...

— Hiç durmadan ağlıyorsun Aylâ. Yaşların halâ dinmedi. Dudakların çocuk gibi gülümserken, gözlerinin ağlaması ne tuhaf.. ve ne de güzel...

— Halk yavaş yavaş çıkıyor. Biz de çıkalım hocamızı tebrik edelim.

Tekin, Aylânın kulağına fısıldamıştı. Genç birden döndü:

— Sahi Tekin, iyi düşündün. Yalnız onu nered: bulabiliriz?

— Nerede olacak odasında!...

— Sen biliyor musun?

— Bilmez olur muyum hiç?

Etraflarına toplanan arkadaşlarına döndü:

(Arkası var)

DİYARIBEKİR
AY YILDIZ PAZARI

Mevsimlik fantazi eşyalar, gramofon, fotoğraf makina ve malzemesi. Bütün günlük gazeteler - haftalık ve aylık mecmualar - hertürlü kitap - Kırtasiye

Ay Yıldız elektrik şubesinde; birçok yenilikler göreceksiniz. ziyaret ediniz.

ÇOCUKLARINIZI UNUTMAYINIZ!

Değişik havaların zararlı tesirine karşı deri korunmak ister. Bunun için en iyi tarz, akşamları yatmadan önce ve sabahları deriyi NİVEA ile iyice uvmaktır. Deri yumuşak ve gergin kalır.

Muayyen bir muhlet muteber olmak üzere, reklâm için her türlü rozet siparişlerini:

1000 TANESİ

90 TÜRK LİRASI

fiyat ile kabul ederiz. Bu fiyatta gümrük masrafı dahildir. Teslimat çabuk yapılır.

N. Zigomala
Asmaaltında: Cambaz han caddesi No: 36
İstanbul

İhmal etmeyiniz...

"LİNİA" Kemeri istirahati temin, yağlanmayı men eder ve hareketinize gençlik verir.

Yalnız:

J. ROUSSEL de satılır.

İSTANBUL: Tünel Meydanı No. 12.
3 Numerolu katalogumuzu isteyiniz, bedava gönderilir.

No: 26 — YARIM AY — 1 MART 1936

İdarehanesi . . . . . . :	Resimli Ay Basımevi T. L. Sosyetesi İstanbul Hükümet Konağı Karşısında No. 8 - 10
Telegraf Adresi . . . . :	Resimli Ay - *Telefon*: 23607 - *Posta kutusu*: 629
Abonmanı . . . . :	Türkiye için { 6 Aylığı 175 Kr. / 12 „ 350 Kr. } Dışarısı için { 6 Aylığı 10 İsviçre Fr. / 12 „ 20 İsviçre „ }
Yazı Direktörü . . . . . :	Emin Refik Müslümoğlu
Basıldığı Yer . . . . . :	Resimli Ay Basımevi T. L. S.

No. 26 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 26

BİLMECE № 26

Buradaki resimleri iyice gözden geçirin; bunlar, hayatta hergün kullandığımız bir atalar sözünü ifade etmektedir.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız : Birinciye pardüsülük kumaş; ikinciye krepbirman elbiselik; üçüncüye bir çift iskarpin; dördüncüye ipek eşarp; 5 - 15 inciye Necip kolonyası, sabunu, tırnak cilâsı, kremi; 16 - 20 Halk traş makinesi; 21 - 30 uncuya birer paket Bozkurt traş bıçağı; 31 - 50 inciye Sevv - No - More kumaş yaması; 51 - 75 inciye Resimli Ay 1936 Muhtırası; 76 - 100 üncüye Resimli Ay duvar takvimi.

---

24 üncü sayımızdaki bilmecenin doğrusu : **DÜŞKÜNLER dir.**

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

5 Gümüş lira : Ereğli uray mühendis sekreteri Rifat Esen oğlu Murat Esen. **4 gümüş lira** Antalya Hasbalaban mahallesi, Çınarlı sokak No. 95 Müzehher Necip. **3 gümüş lira** Ankara Samanpazarı, Sadullah bey sokak No. 71 Muallâ Bayraktar. **2 gümüş lira** Edirne Karaağaç, Serdarpaşa sokak, No. 3 Faik Kırcalı. **1 gümüş lira** Ankara Bayındırlık Bakanlığı zat işleri sekreteri S. Nail Köken. Antalya kültür başsekreteri kızı Nadire. İstanbul Galatasaray lisesi ticaret kısmı 689 M. Ş. Erkan. Tarsus Amerikan kolleji 277 Ahmet Köksaldı. Denizli İsmetpaşa ilkokulu 212 Semahat Kurul. Tekirdağ Ertuğrul mahallesi, Hacımensur sokak No. 93 Hadiye Adil. İzmir Bornova, küçükcami civarında No. 144 Ekrem Kemal. Adana Ziyapaşa sokağı No. 66 Hicriye Aksu. Bursa Mahmutpaşa mahallesi, Sümbüllü sokak No. 11 Mehmet Ali Bayındır. Eskişehir Hacı Ömer mahallesi Şenlik sokağı No. 21 Recep kızı Nadide Yurddaş. İstanbul Şişli Terekki lisesi 403 Nazmi Eren.

Yüz kuruşluk birer kitap : İstanbul Yeniköy No. 150 Raşid. Burdur Topçu alayı tabibi yüzbaşı Saim Uludoğan. Ankara Dahiliye Vekâleti, vilâyetler idaresi Ş. 1 tahakkuk memuru Kâzım. Konya Orgeneral İzzettin Çalışlar kızı Seniye. Kayseri Kiçikapı biçki yurdu öğretmeni Makbule. Kırklareli Belediye bahçesi sahibinin kardeşi Muzaffer Eren. Samsun 19 Mayıs mahallesi Atatürk caddesi No. 70 Esma Tan. Mersin Kışla caddesi 119 sokak No. 1 de Kadrican. İzmir Erkek lisesinden 488 Fikret. İzmir dördüncü mıntaka topçu sicil memurlarından Kâmuran Okçetin.

75 Kuruşluk birer kitap : İstanbul Ayvansaray No. 25 T. Zeren. Ankara İktisat Vekâleti hususî kalemde Nigâr. Denizli İlbay kızı Beria Erten. Tekirdağ Nafia dairesinde S. Göze. Kütahya Topçu taburu makinisti M. Fevzi Gürsel. Adapazarı Ulus caddesi No. 30 da Naciye. Alaşehir komisyoncu Giritli Ali. Uşak Şeker fabrikasında şimendifer makascısı Salâhattin Kutengin. İstanbul Taksim Şehit Muhtarbey caddesi Güzelyurt apartmanı Argiro. İstanbul Erenköy kız lisesi 142 Bedia Aksel.

50 Kuruşluk birer kitap : İstanbul Kadıköy 62 numarada Naci Sadullah. Ceyhan ilkokulu dördüncü sınıf avukat Hilmi oğlu Enis. Konya Cumuriyet müddeiumumilik kâtibi Şekip Mendi. Emirdağı ilkokulunda 2 inci sınıfta Tacettin. Lüleburgaz Tümen işaret başçavuşu İzzettin Kökoğlu. İzmir Eşrefpaşa Trablus sokağı No. 21 de Bedia Göndem. Samsun Lisede 425 S. Şahabeştin Yağcı. Bursa Yeşilde, havlucular sokağı No. 26 Müeddep Şarman. Bursa Çekirgede, Haydarpaşa köşkü Zehra Attilâ. Zonguldak Denizyolları acenta kâtibi Saffet Işık. İstanbul Kadıköy, Senjozef Fransız lisesi 8 inci sınıfta Ümit And. Büyükderbent demirköprülerde 327 Osman. Yozgat P. A. Karargâhı Başçavuşu M. Güvenç. Afyon Lisede 606 Meliha. Tokat İnhisarlar satış memuru Nurettin Yücelen.

25 Kuruşluk birer kitap : Çorum Varidat kâtibi Rıza Alpman. Bozöyük hükûmet tababetinde Ali Erkan. Çorlu muhabere Th. Bl. 1 de telsiz erbaşı Celâl. İstanbul Kız lisesi 1489 Nilüfer Yöney. İstanbul Bakırköy Perihan F. Gölcük Deniz fabrikası tekne şubesi sekreteri kızı Beyhan Zeren. İstanbul Kadıköy, Şule kıraathanesi vasıtasile Kenan Şener. İstanbul Şehremini fırıncı bay Ahmet Rıza oğlu Ali Rıza. İstanbul Beyoğlu Cihangir Matara sokak No. 12 Muhiddin Polat. İstanbul Moda Kabukluceviz sokak No. 29 da Leylâ. İstanbul Şişli Kocamensur sokak No. 101 Refik Denizman. Ankara Erkek lisesi 1100 No. lı Kâni Araç. Ankara Şehir lokantası Bilâl. Ankara ikinci Ortaokul 121 Ertuğrul Yener. Ankara Hukuk fakültesi 2739 Mehmet Oral. Ankara Yenişehir Ataç sokak No. 8 Neclâ Refet. Edirne Lisede No. 13 Suavi Özkan. İstanbul Rumeli caddesinde No. 42 apartman E. Alev. Niğde Nafiasında Niyazi. Sivas İsmetpaşa okulu öğretmeni Baha eşi Refika. Sivas Erkek öğretmen okulu 259 Feyzi Sayın. Turhal İlkokulunda 33 numara Burhan Özarar. Manisa Kadastro başmühendisi Hakkı kızı. Manisa süel hastane iaşe subayı oğlu Arif Erdem. Eskişehir lisesinde 726 Murat.

Onar kuruşluk bir kitap : Kütahya hususî muhasebe başkâtibi oğlu Altan Günalay. Çankırı Kunduracı N. A. Sakarya kızı Fahriye Tek. Balıkesir varidat kâtibi Mustafa Saner kızı Aysel. Adana D. D. 6. ıncı işletme hareket dairesinde Tahir eşi Mürşide Göktuğ. İnegöl Merkez okulu 239 Şükriye. Sivas lisesinde 222 Cemal Saffet. Kayseri Jandarma komutanı oğlu İzzet Vardar. Niğde Varidat kâtibi Kemal Serim. Mersin maliye kırtasiye deposunda H. Irmak. Konya Ağır ceza mahkemesi kâtibi Necmiye vasıtasile Melek Ökten. Ankara Mukaddem mahallesi Haymana sokak No. 11 Ural Hazım. Ankara Şengül hamamı caddesi Arol sokak No. 2 Eymüt Akol. Ankara Emniyet müdürlüğü zabitai ahlâkiye komiseri Süleyman Altınel. Ankara Ziraat Bankası umum muhasebe istatistik servisinde Halit Çarıkçı. Ankara Hilâ kırtasiye mağazasında Naciye. İstanbul Fatih Saraçhanebaşı Bursalı Tahirbey sokak No. 18 Nevzat. İstanbul Vefa erkek lisesi 237 Bekir İstanbul Boğaziçi lisesi 3 üncü sınıfta No. 198 Sabahat. İstanbul Üsküdar H. M. G. 182 bay Abdullah Çamlıbel. İstanbul Topkapı caddesi No. 4 Zeki Rıza. Milâs orta okulda R. Öner. Antalza lisesinde 377 Şahap Sıtkı. Bolu mühendis Hamdi Uras kızı Naime. Çanakkale Ortaokul No. 628 Necati Bora. Tarsus orta okul 69 Saniye. Alaşehir doktor Necip Süleyman oğlu Salâhattin Ünsoy. Mersin Cezaevinde İzzet. Gaziantep Eskisaray caddesi kahveci Abdülkadir. Sinop Nafia başkâtibi İ Çetinkaya. Elâziz avukat Reşat Öktem kâtibi Hasan Nural. Polatlı Topçu alayı Bt. 2 erbaş İsmail.

ON SENE GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar ve donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hale sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyice besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce, mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besleyici madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zaman da genç ve güzel bir hal alıyorlar

"TOKALON„ kreminin " Pembe „ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise " TOKALON „ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON„ ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.